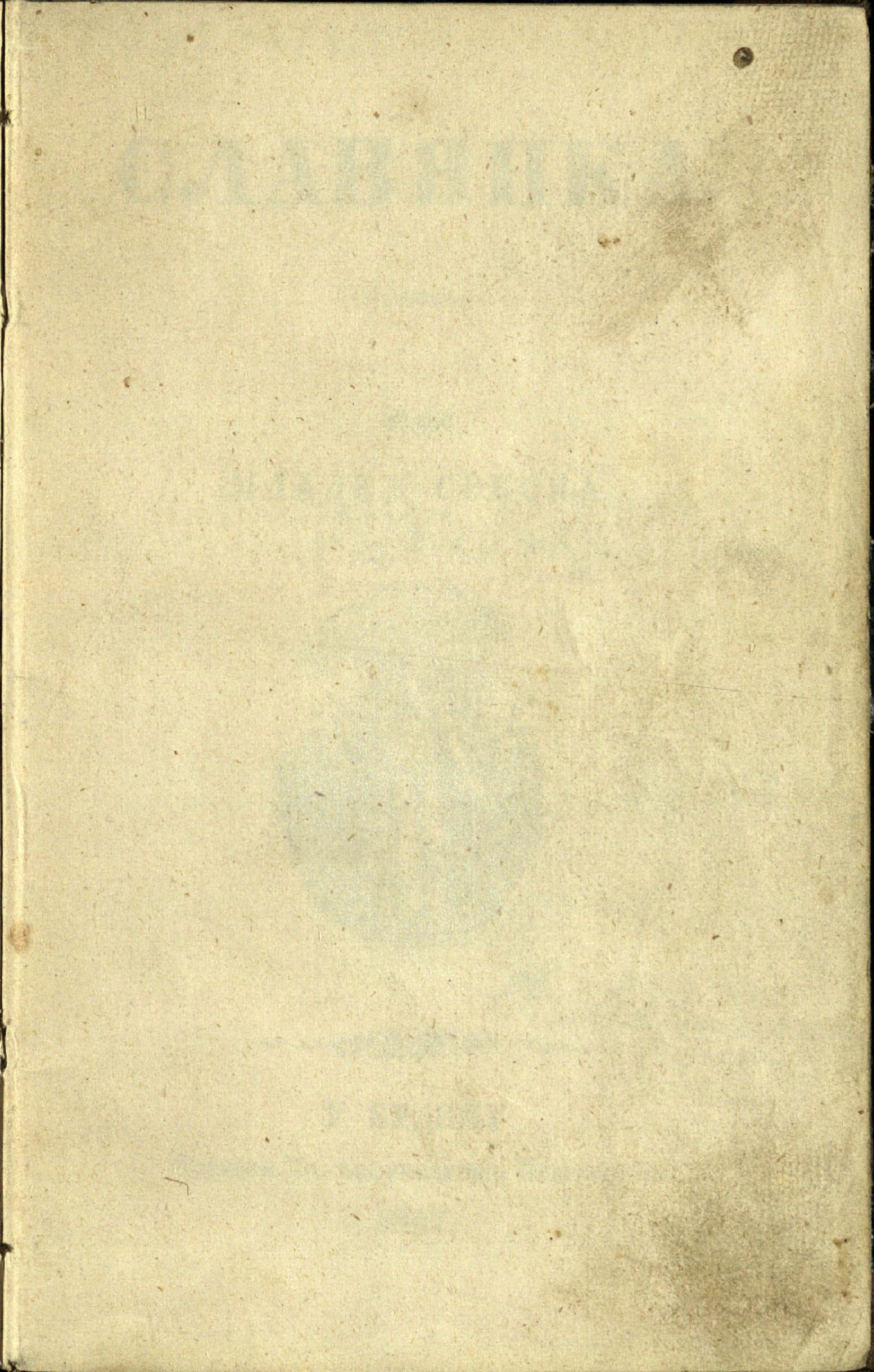

PROPT 13/1847.1

РАСРГ I 13 / 1847. 1

СЛАВЯНКА.

издає

МЛАДЕЖ СРБСКА.

О. Мовчановић

У БУДИМУ

Писмени Кр. Свеучилишта Пештанског

1847.

СЛАВЯНКА.

1881

№ 111

МАШИН. ПЕЧАТ.

№ 618235

A. M. ...

В РАДНИЦАХ

Издательство Кр. Славянских Книжников

1847

РОДУ СРБСКОМ

Младеж Србска.

Ой! тако Ти вавѣк зеленила,
И за твою и браће Ти болю
Спасоносным билѣм процватила
Србска Гора, легло од Юнака —
Прими у ню о юначкѣй Роде!
Међу друге и Славянку вилу,
Са Срб- гуслам', а Славянски гласи.
Ако бы л' се т у десіо Славко,
Да в пѣсмом ол' снагом надвыси,
К'о в Србку Милош оли Марко' —
Од нас нѣму Богом просто было.
Још — рекне ли — и гвозденим перам' —
Славу дичну и юначка дѣла
Мы му млади пратити смо ради.

СЛАВЯНКА.

— ОННО С НОН НННО МОНО.

ЛВСТ ННН СМН Н НТ

НННО НННО СМН НННО

И СМНО НН СМН-ТОН.

НН НННО СМН НННО

И СМНО СМН НННО

НННО СМН НННО СМН

СМН НННО СМН НННО

НННО СМН НННО СМН

Хай! у коло с' ватай наше,
Ко є Славском добру рад;
Слогом свакій нек с' опаше —
Та є нама якій град.

1852
M

Воздѣла Мажуци
Тодор Стружо

СЛАВЯНКИ.

Пош в сунце ниж' обзора —

Ал ютреньи любки зраци,

Играю му с' у облаци.

Те се раџа руйна зора:

Зора каже бѣлый дан,

Бѣлый данак Спасов-дан.

* * *

И славуи на Слав-Гори,

Пою пѣсму свою милу,

И Славянку буде вилу,

И гласаю, да іой зори:

Од истока бѣлый дан,

Благій данак Спасов-дан.

* * *

2
Ал на гору ко се пенѣ?

Млады Срба то є ято,

Од Срб-виле сад послато

До Славянке, да им пѣнѣ:

Поздрави іой бѣлый дан,

Благій данак Спасов-дан.

* * *

Я кад Слава пред нѣи ступи:

Од нѣ гора сва затрепти,

К'о да сунце над нѣом лебди,

Сва л' се свѣтлост неба купи:

Да ускори бѣлый дан,

Благій данак Спасов-дан:

* * *

Из очію любав сія,

Груди су іой трон милине,

Ведро чело стан мудрине,

Над нѣим вѣнац Спасенія:

Єр ѣе славит' бѣлый дан,

Благій данак Спасов-дан.

* * *

И књижицу тайне чита,
Са небеса снету свише,
Гди Божіом руком пише,
Одкуд свѣту нада свита:

Кад ли пада бѣлый дан,
Бѣлый данак Спасов-дан.

* * *

Кад Слободе пѣсму кличе,
Као Анђела' лик да труби,
Осмѣне л' се—гора пупи,
Иде л' — за ньом цвѣће ниче;

И засвити бѣлый дан,
Бѣлый данак Спасов-дан.

* * *

Млади Срби беру цвѣће,
Што с' у єдну киту свіє:
„Ев' Славянко! веселіє,
Славян цвѣтак за шлем меће:

Када слави бѣлый дан,
Благій данак Спасов-дан.

* * *

„Нама ніє — теби можно,
Летит' свуд по Србском роду,
Гранатом ли Слав-народу,
Кажи, да им млади сложно :

Поздравлямо благій дан,
Благій данак Спасов-дан.

* * *

„И ко братску слогу любви,
По єдан му цвѣтак пружи,
Нек на славу нѣму служи:
Тад нек глас ти Славству труби :
Свануо ти бѣлый дан —
Благій данак Спасов-дан !“

На Спасов-дан

Светозар Свеслав Милетић.

ПОЗДРАВ БРАТІИ СЛАВЯНСКОЙ.

Приспѣ дан
И Славян
Да свом роду диже глас :
Здрави были
Братци мили !
Обште любве куца час.
Сад већ тма,
Нема ма
Сакрит' славу нашу ой!
Тко признає,
Славян дає,
Люби Бога и род свой.
И већ свак
Слав-Юнак,
Тамо диже срце, дух,
Слоге Славске
Любве братске
Гдѣ се чує милый звук,

За то нек
Грми єк,
Да се ори неба свод,
Живи, живи,
Боже! живи,
Наш Славянскій милый род.

Юван Илић.

НАШЕ ПѢСМЕ.

Кад пролеће младо стигне:
Губи земля облик блед,
Тад се сунце ярко дигне
Кршећ' свуда смртный лед.

И птичица' ята густа
Листом врве у наш край,
Ка из єдних пою уста —
Наша земля тад є рай.

И пастирчад свуда млада
Сглашаваю фрула' пой,
Ныма слѣде бѣла стада,
Ка матици златный рой. —

Вы пролеће наше пѣсме!
Вы пастирских фрула' глас!
Вы теците, ка из чесме
Здраве воде, у благ час;

А птичица' пойна ята
Управит' ќе квама лет,
За вама ќе ваша стада —
Вам' ќе слѣдит' Србскій свѣт!

Павле Поповић
Шабчанин.

ЄДНОЮ СЛАВЯНКИ.

(Сагласница.)

Да каква л' є код тебе маґія,
Да ты єдна код толиких лѣпы
Мене одма за себе прилепи?
Та ни другим природа маґія!

Да л' лѣпота твоя ме заслепи?
Да ли лице, што ка сунце сїя
И — да дражест на холмиґи клїя
Из под снѣга грудїй твоїх — крѣпи?

Ово л' мѣсто на ком идеала'
Пѣснических іоште нема трага?
Одѣґа ли, кою т' вила дала —

Єл' у томе чара' твоїх снага?
Не! Бесѣда, коїом си гучала,
Обчини ме, те ми поста — драга.

П. Поповић Ш.

СТЕФАН ДУШАН СИЛНЫЙ,
ЦАР СРБСКІЙ.

- Кликни мило са Авале вило!
Кликни вило са горице чарне,
Нек'се чує на све четир стране,
Свакій живый, да се чуду диви,
5. Кад Бог кара, што є за каранѣ,
Казни грѣхом окаляне люде,
Што нехаю за вѣру и правду,
Те на Грчку потоп шилѣ другій,
А на землѣ цвѣтом процвѣтане,
10. Од старина чувене на гласу;
Па он топи землю Маѣдонску,
Што є свѣту негда царовала,
И потопи красну Романію,
Гди пролеѣе, премила везиля,
15. Увѣк везе на зелен — ђерѣеву,
Увѣк везе мирисаво цвѣѣе.
И потопи люту Арнаутску,
Топи Епир, райску Тесалію,
И све землѣ до Солуна града;

20. Са таласи, к'о с топови лупа,
Руши стѣне од тврди градова,
Штеди цркве, и што цркву люби,
И у овой Спасенія тражи.
То не было потом наводниѣный,
25. Ёр са дугом Бог се завѣштао,
С њиме више не карати люде:
Већ то было юначкѣй витеже,
Душан Краљу, лоза Неманѣина,
Од витежке од землѣ Србѣе.
30. Боже милый! чуда големога,
Кад се Душан на престол посади,
На ком су му дѣди Србствовали,
И Неманѣ славно кралѣвали:
Он дозивлѣ витежке юнаке,
35. Свою дѣцу, а войводе Србске,
С њима диже поред себе войску,
Конянике, и брзе пѣшаке,
По избору све саме Юнаке,
Што су кадри са плавога неба.
40. Све сребрне поскидати звѣзде,
И престиѣи у горици вилу —
Вредни краљу освѣтлати лице.
Њи ми води у Грчку поносну,
И удари на источног Цара,
45. Андроника, жалостна му майка!

- Да покори злобног невѣрника,
Да не чини више Србу квара.
Па освои землѣ и градове,
Чак до стѣна од града Солуна.
50. Самом теби прети Цариграде!
Коино си као лѣпа дѣва,
Кою просе Цареви и Краљи.
Ноге пиркаш у синѣму мору,
Бѣлым рукама до два грлиш свѣта,
55. Главу дижеш небу под облаке,
Те се звѣзде у вѣнац ти нижу —
Па си, куіо, мозак им занела.
Ой Єлено! саданѣга вѣка,
Ты бы руку пружила Душану,
60. Из над тебе, кано од Истока,
Сад бы Србу рађало се сунце:
Но те Царе одкупио скупо,
С адем — драгим из круне каменѣм:
Са земляма красне Романіе,
65. Са Епиром и са Тесаліом,
С Албаніом, с понос—Маѣдонском.
Кад се врну осилѣный Краљу,
Кад се врну ка Призрену бѣлу,
Ал гле! чуда оку невиђена,
70. До два роде с' на истоку сунца,
До два сунца, кано два близанца;

- Оба 'оде по плавоме небу.
Зачудисе и старо и младо,
Од чуда се нешто и препало,
75. Ни су л' своє огрѣшили душе,
Неће л' Бог им землѣ огорети,
А са силным близанаца зраком.
Зачуди се и Силный Стефане,
Зачуди се, ал' се непрепаде:
80. „Бог є, вели, истинита любав,
„Као што нама свето писмо каже —
„Он ће дати, све ће добро бити.“
Па с народом, са витежким родом,
Он пошета у саборну цркву.
85. Службу служи Србскій Патріарше,
Службу служи, а Богу се моли,
Са народом и пресветлым Кралѣм.
Но гле чуда іоште дивнієга,
Што надвиси сва чудеса свѣта:
90. Кад дођоше до два свѣтла сунца,
Кад дођоше над Призреном бѣлым,
Єдно далѣ к западу се крену,
Оде свѣтлит' и другоме свѣту,
Друго стаде, сјайне просу зраке,
93. Просу зраке над Призреном бѣлым,
Од Призрена на све четир стране,
Зраком трепти земля Србіянска.

- „Милій Отче, и преблагій Творче!
„И досад су бивала чудеса,
100. „У бѣломе, у пространом свѣту,
„Ал такога никад ніє было,
„Нит' є было, ни се запамтило:
„Да л' од свега ты Србію любиш,
„Ил се она тако разширила,
105. „Под юначким под Силным Душаном,
„Свем да свѣту єдно сунце свѣтли —
„Друго само за Србію с' раѣа.“
Тако мысле у Призрену Срби,
Тако мысле, а Богу се моле.
110. Ал закликну са горице вила,
Седмо небо са гласом пробія:
„Ой Стефане, ой сильный Душане!
„Неманићу од Србіє главо!
„Ты си сунце, а сунцу се дивиш —
115. „Ніє сунце, што над градом свѣтли,
„Но є круна од Бога послана,
„Круна царска за царску ти главу.
„Већ чули ме, ой првино Царе:а!
„Нек прекрсти Србскій Патріарше,
120. „А са частным са христовым крстом,
„Снеће с' круна на царску ти главу —
„Она т' дуго красила потомке.“
Она рече, Патріарше клече,

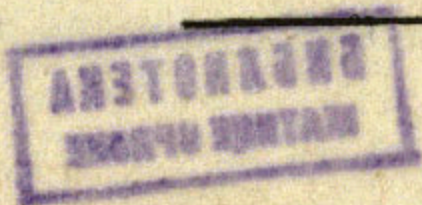
- И прекрсти са христовым знаком,
125. Ал полеће из облака сиви,
Ал полеће двоглавы оро,
Оро лети на парнима крили,
Лети ближе, па до сунца стиже,
Златну круну са небеса скида,
130. Те є носи у саборну цркву,
А на руке Србском Патриарху,
Он є меће Душану на главу,
И Србія заори се єком:
„Бог да живи Силнога Стефана,
135. „Бог да живи првог Цара Србског —
„Он нам дао, потоњи не быо.“
Боже Отче, свемогућій Творче!
Да л' є дѣцу тад морила бѣда,
Єсу л' могла чеда быти тужна,
140. Кад на глави Отац носи сунце,
Кад ій оро прекрилює Србскій,
Србскій оро од две дичне главе,
Крилопарный од Бога посланный.
Веселила с' Србска онда майка,
145. Храбре земљи рађала юнаке,
Све юнаке, отачбине дике,
Што'но Цара, као Отца любе,
И за вѣру радо живот губе.
Душан дѣци дає свою душу,
150. Люби, брани Отчество мило —

- Та Србма є ведро небо было!
Гледали су без заода сунце,
Што'но свѣтли од Призрена бѣла.
Мало време за тим постојало,
155. Мало стало, за дуго небыло,
Ал небо се нешто наоблачи,
Од западне од душманске стране,
Прети Србу помрачити сунце,
Ол црным га закрити облаком.
160. То є быо Лудовиче Краљу,
Бѣсний Краљу од Угриє бѣсне,
Ком є свѣтлост од Србіє сунца,
Завидљиве засѣнила очи:
Те он диже неброєну войску,
165. С њом преброди Дунав воду ладну;
Оде право земљи Србіанской.
Ал му Србскій оро двоєглавыи
Коино се на застави віє,
Србског Цара, Силнога Стефана,
170. На сретанѣ полеће юначко,
Па се обе сукобише войске,
Код Ломника и бѣла Рудника:
И као кад се два противна вѣтра,
Ил на земљи, ол на мору боре,
175. С єдным гнѣвом, єднаким силама —
Нит' олуя олуи уступа;

- Или кад се сусретну облаци,
Посвађани од страшни олуя:
Дуго јдни од лютине грме,
180. Из њи често модар пламен лиже,
Муња сѣва, и варнице скачу,
Док најпосле трудни и уморни
Неизлију с' у каблови вода:
Исто тако до две храбре войске,
185. Управляне Великим и Силным,
С юначком се сусретаю снагом,
Једна другој уступити неће;
Силном крвцом ороси се трава,
Као уютру росным капљицама.
190. Ту с незнаю пѣши ни конѣици,
Мач мим свима сѣва у десници.
Ал Угринa срећа изневѣри,
На бойноме на юначком пољу,
Бѣжи јдан од куд е дошао —
195. Мало позн'о Душанову силу,
Мало позн'о, но му доста было.
Цар се врати ка Призрену бѣлу.
Као оно после дуге зиме,
Кад пролеће мило време дође,
200. А у пратњи небесны милина':
Веселећ' се по майскоме зраку,
Птице пою свемогућем Творцу:

- Тако чека све старо и младо,
Србска майка, мома, и дѣвойка,
205. Свѣтлог Цара, огрејно сунце,
Дѣца пут му посипаю цвѣћем,
И пружаю од невена вѣнце.
Богу с' моле, и говоре старци :
„Одкако е свѣта и віека,
210. „И на нѣму Цара и Кралѣва,
„Нису землѣ цвѣтом процвѣтале,
„Кано Србске под Силным Душаном.
„Сва Србія од срца га любви,
„Дуго ће га споминят' потомци.“
215. Благо вама, витежки юнаци !
Што живисте под силным Душаном —
Али Душан не роди Душана.
Ой умукни са Авале вило !
Бѣлым грлом, злаћеным жицама.
220. Душан быо, Душан с' споминяо,
И причаће с' по Србскоме свѣту,
Докле трае сунца и мѣсеца,
И сребрни над облаком звѣзда.
Пѣсма с' пѣва Юнацима славным,
225. Коино су заслужили вѣнце,
Од нас вѣнце — имена прославлѣ,
А од Бога у раю населѣ !!!

Светозар С. Милетић.

— 20 —
ВѢРА СРБСКОГ ЮНАКА.

БАЛАДА.

1.

Сужанство.

Ярко сунце већ престаде

Свой разсипат' сјайный зрак,

Тамна ноћца спусти крила,

Землю густый покри мрак,

Бледый мѣсец поносито

Свой на землю спусти взор,

И дивно га обколѳю

Блистаюћій звѣзда' хор.

Тишина е обузела

Цео гордый Стамбол град —

Само едан из тамнице

Тужно цвили юнак млад.

Немучи му срце бѣдно,

Што он живот губи свой,

И што му е чело храбро

Обузео кравав зной:

Већ што гине у окови,
Нѣгов милый Србскій род,
Кога едан ослободит'
Може само вишній Бог.

Миливой е овай сужник,
Кои пушта јук свой,
Ког у робство турско баци,
За слободу Србску бой.

И окова ланци сужни,
Те несреће грозный час;
У невољи својой сада
'Вако к небу диже глас:

Милый Боже! ты му пошљи
Непобѣдим сад штит твой,
И не пуштай да у робству
Јдно губи живот свой.

Збогом остай, бѣлый свѣте,
Мом животу ближи с край,
Збогом остай Србскій роде,
Я у вѣчный идем рай.

2.

Спасеніє.

Тек што бѣла на истоку,
Свой зорица яви лик —
А на врати од тамнице
Тад зачу се ноћный крик.

Тужан юнак диже очи,
Кое обли горкій плач,
А гле! пред ным Целат стои,
И у руци држи мач:

„Ступай напред робе синій,
Твом животу край є сад,
Єр ти многу турску булу,
Тад у црный баци яд.

Ступай напред, тебе везир
У дворани чека там,
А ево ти плода твога,
Да т негризе горка чам.“

Бѣдан сужник спусти главу
Преста крвца у тай час,
Ступа напред — пред ным везир,
Ког загрми грозный глас:

„Клекни робе предай душу,
Твоме Богу ты сад, хай!
Єр земноме твою животу,
Приспео є ево край.

Но премда сад многу булу
Тужный мори яд и плач,
Єр є многе турске главе
Твой срубю крвный мач:

„То опет ти живот праштам,
Муамедов прими знак,
И у светой нашей вѣри
Ты остани увѣк як.

„Збори раіо, ако ти є
Твог живота міо цвѣт,
И очима іошт гледати,
Ако желиш овай свѣт.“

У то сужник на везира,
Неустрашим баци взор,
Чуй, он збори као олуя,
Кад столѣтный тресе бор;

„Немой мыслит' о везиру!
Да Срб меня лако храм,

Та тврѣа е у нѣг' вѣра,
Нег што — ѣ синѣй камен там.

„Може л Цару навѣк вѣран,
Ядан сужник быти тай,
Ко е Богу свом невѣран,
Кад животу ту е край.

„Зато сѣци русу главу,
Край сужанству чини мом,
Я сам живот прославио,
Бранеѣ' вѣру, милый дом.“

На то везир тронут рече:
„Я ти праштам живот твой,
Право збориш, па и далѣ,
Люби вѣру и дом свой.

Само немой да и одсад,
Тужне буле мори плач,
И да русе турске главе
Твой одсѣца крвнѣй мач.“

Тад Миливой у радости,
Ходеѣ' к Србма пѣва хой!
С нѣме и ты роде милый,
Сад веселу пѣсму пой.

Метод Младеновиѣ.

— 33 —

Тя тврѣ е 7 мѣт. вѣрѣ. —
Ист. што — и сѣрѣвѣ каменѣ тѣм.
„Може и Лѣрѣ навѣрѣ вѣрѣ.“

ПОБОЖНОСТ И НАРОДНОСТ.

Ко е болѣ свѣрѣвѣ.
Идѣ живѣтѣ ту е вѣрѣ.

Кад обузе непросвѣте
Густа тама земный свод,
И истребит' када хтеде
Грозна судба Србскій род,

На зрѣнику тад се мутном
Появише звѣзде две,
Са светлошћу коѣ своіом
Озарише Србе све.

Посестриме то две быше
Млоговажна побожност,
И другиня врла нѣна
Племенита народност.

У бѣдама нѣи е Србин
К'о утѣху сматрао,
И важну е од нѣи често,
Рукопомоћ примао.

Илиополѣ М. Милошевић.

Свог ђснила кад є лютый
 Варвар над ным блюв'о яд,
Он се сеѣ'о рода свога
 И юнака свои тад.

У светый є он хитіо
 Праотаца свои храм,
Побожности у срдцу се
 Ту нѣговом дизо плам,
Ког утишат' кадар не бы
 Ни живота самог квар,
Но свирѣпост тиранина
 Іошт подкрѣпи вѣре жар.

Віор сильный може рушит'
 Горде куле, ронит' све,
Кадар небы ал повредит'
 Свето што є Србу, гле!

Срб мораде оставити
 Праотаца пепел сам,
И са мачем храбро бранит'
 Свог огњишта светый плам.

Али звѣзде посестриме
 Нѣга руководише,

Преко брда и долова

Пут му показиваше.

И гле! дѣпше указа се

Будућности зорица,

Коя мрачност сву разгони

Већ Србину са лица.

Он у свачем напред ступа

И ужива труда плод,

Посестриме нѣга уче

Любит' вѣру, славный род.

Никола Ђ. Вукићевић.

— 28 —

КНЕЗ ПАВО.

I.

„Ко є оно, што пред войском ъзди
На поносном коню од мейдана?
Сав є юнак у бойном одѣлу,
Па се блиста кано ярко сунце;
Све є друге главом надмашю,
Нѣму равна у висини нема;
Рука стеже тежку топузину,
О бедрици два му мача висе.
Боже милый да чудна юнака! —
Црный калпак главу му покрива,
За калпаком црна перяница,
Дуга коса на рамена пала,
Те се с ньоме брзый вѣтар игра;
У очима хитра муња гори,
А загрми кад уста отвори.“
„То є славный Тамиш-града Бане,
Што на войну дуго се не спраля,
Десна рука од Угарске краля,
То є главом витез Кнеже Павле.“

„Ал куд нагли, на кою ли страну?
Што дружину бржем лету креће?“
„Да одржи рѣч Войводи дану;
Єр што рекне, то порећи неће.“
Кнез сад викну: „Браћо брже!
Душман Угре док не сплете“
Сва се войска на глас трже,
К'о змаєви сви полете.
Пра' им траге указує,
Све се лакше топот чує —
Из очію пра и войске неста,
Сад іошт мало, па и топот преста.

II.

У Ерделю у земљи юначкой
Зелене се високе планине;
Горду главу облаци им любе,
А подножѣ брзый Мориш пере,
Одвалює дрвлѣ и каменѣ.
Тамо далѣ на Лебноме Полю
Састале се до двѣ силне войске.
Састале се, люто с' бію;
Баряци се у зрак вію;
На коима крст се блиста,
Она войска служи Христа;

А са кои полумѣсец гледи,
Она страна Муамеда слѣди. —
Видіо си кад с' олуе сретну,
Како една са другом се бие?
Цѣлу земљу густа тама кріе,
Кадкад спазиш тек муњу окретну;
Гора шушти, свака дркѣ грана,
Грома тресак муњи одговара,
И растове гомилом обара,
А смрт прети са стотину страна'.
Тако войске када се ударе,
Єдна другу оѣе да сатаре;
Саблѣ звече, лете стрѣле,
А крше се буздовани,
Вриште конѣи разиграани,
Свуд се тежке ране дѣле;
А Войводе свуд пролећу,
И юнаке живлѣм бою крећу;
Єдни гоне, а други се бране,
Поток крви тече на све стране.
Гле юнака Войводу Стевана,
Међ Угрима на конѣицу яши;
На нѣму є до пет тежки рана',
Ал од тог се Войвода не плаши.
Јошт кивноме стра улива врагу,

А своима нову дає снагу.
Ал полети оштра стрѣла,
Те коньца под нѣм згоди,
Другу стрѣлу случай води
На Войводу од Ерделя.
Коньци пада с господаром
Међ юнаке побієне :
А од крвце пролиvene
У Войводи срдце стаде,
Кано мртав земли паде.
Изненадним тим ударом,
К'о да све нѣи проби стрѣла,
Духом клону войска цѣла.
Бой да біє нико неће,
Утриула мишца хитра;
Нит се тежкій топуз креће,
Нити с мачем мач се титра.
У свой войсци найвећа є бѣда,
Нит ко слуша, нит ко заповѣда.
А ту смутню кад Турци опазе,
Новом силом юриш на нѣи чине ;
Бѣжи онай, ко неће да гине ;
Ко остане, тог коньи погазе,
Ил га душман с овог свѣта скине.
Сад повика Али-Беже Паша :
„У потеру, побѣда є наша!“

III.

„Ал шта с' оно блиста из даљине?
Ніє л' оно хитрокрила муња?
Каква ли є ова страшна тутня,
Кано одек бурне грмљавине?“
„Што се блиста, ніє брза муња,
Већ є зрака од оружја' тежки ;
А што с' чини, да є грома тутня,
То є топот од коня' витежки.
То су Срби, с њима Кнеже Павле,
Ено како нуз ту гору нагле,
„Натраг Браћо!“ издалека вичу,
И побѣду јошт напред проричу.

Што с' озеблом топли сунца зраци;
Што птићима материна крила,
Црни с буром кад прете облаци,
То Угрима Србска војска была.
Єр ненадна помоћ ова
Нову њима храброст лива,
Сад снажніом мишца бива,
Сад се сабља трза с нова;
Ко се біо, већ не бѣжи,
А ко бѣг'о, натраг тежи;
Єр є лако храбрим онда бити,
Кад већ има ко да нас заштити.

Срби к њима ближе кад долете,
На душмана юрише поамно,
У Турчина многе єсу чете,
А Срба' є мало, ал избрано.
Разигр'о се сивый Србскій соко,
Неда врагу отворити око.
А да видиш силног Павла Кнеза,
Как' од њѣга крвный душман преза;
Несмѣ Туре њѣга ни гледати,
А камо ли на мейдан му стати;
К'о од лава поплашене срне,
Так' све бѣжи, куд се год осврне;
Двѣ му руке, ко двѣ грдне гране,
С њима коси на обадвѣ стране:
И гди год му громкій глас зазвони,
Све му сврѣе, све се њѣга клони.
Ніє дуго потраяло време,
Већ се дрво Турске среѣе њиня;
Ено већ се к срамном бѣгу стреме,
Већ ій храбра Срба' мишца вія.
Ал Кнез Паво њи да гони неѣе,
Већ коньица успалѣна блажи,
Пак се тамо и амо окреѣе,
Бистрим оком свуд Войводу тражи.
Именом га кадкад викне Кнеже,

А глас му се громовно разлеже ;
К'о да Анђ'о из мртвила буди,
Све што Вишній Бог оће да суди.
Гди но лежи юнака' мложина,
Позна Кнеже коня Войводина,
А под њиме Войводу Стевана
Свог у крви од тежкієх рана'.
Кнез се одма код Войводе створи,
Течай крви юнаку да скрати ;
У Войводу живот се поврати,
Ослаблѣне те очи отвори.
Тад му радост на лицу засину,
Те потіо Кнезу проговара :
„Гди си Брате умал' не премину !
Біє с' войска, или се одмара ?“
Кнез му Паво 'вако одговара :
„Чим глас прими, да иштеш помоћи,
Таки коня осѣдла витеза,
Таки с дружбом овамо се крену,
Турской срећи да донесем мѣну ;
Цѣлог пута стра ми срдце стеза,
Да ћу касно у помоћ ти доћи ;
Али хвалим Божію доброту,
Кад те Брате нађо у животу.
Бѣже Турци, чисто оста полѣ,
Србска мишца скрушила є врага,

Већ не цвиле браћа наша драга,
Само ты ми буди добре волѣ.“

IV.

Сяйно сунце већ за гору зашло,
А мрак густый разастрео крила,
Покріо є гору и долину;
На истоку блѣд се мѣсец рађа,
Те с' препире с мраком о првенству.
Што є живо, већ є умукнуло;
Кадкад вѣтрић са планине дуне,
И покрене на дрвама лишће,
Кано майка кад чедо залюля.
Бистра вода на тіо површѣ
Мами лице сребрног мѣсеца,
Те се у нъой трептећи огледа.
Свуд се ѣути, свуд тишина влада,
Само жубор у стану се чує,
Кано зука у кошници пчела'.
По стану се ватре наложиле,
Око нъи се скупляю юнаци,
Те с' рукую, ол с' у лица любе,
Пытаю се за юначко здравлѣ.
Сад се зачу глас од Павла Кнеза:
„Браћо мила! послѣ борбе лоте,

У коіой нам Божа даде рука,
Те душмани, што овуда муте,
Триста тежки допадоше мука';
Айдте амо на зелену траву,
Да са рааном умложимо снаге;
Добар юнак кад побѣди враге,
Онда сладост тек ужива праву.“
Посѣдаше све редом Деліє,
Већ се купе наизмѣнце суше;
Сад за здравлѣ живима се піє,
Сад мртвима за упокой душе.
Сва се редом разведрила лица,
Као небо послѣ непогоде,
Угрѣяни од доброга винца
Веселіє разговоре воде.
А Кнез Паво на Войводу гледи,
Ком' на челу црна брига сѣди,
Мркій поглед Кнезу срдце пара,
Те Войводи 'вако проговара:
„Буд' ми вес'о Войводо Стеване!
И не квари свой дружини волю;
Божіє є да с' о людма стара,
И грѣшнике да кадкад покара;
А наше є судбу чекат' болю,
На срећніє изгледати дане;
Ко се увѣк Богу покорави,

Мирно живи, іошт мирніє спава.
Што већ прође, то натраг недође,
Іошт є горе могло быти лако,
Хвала Богу, што є и овако.
Айд сад Браћо! да с' на ноге скаче,
И юначко коло се поведе,
Рад видити Войвода играче,
Радо Угри Србско коло гледе.“
Сви на ноге поскочише,
Кано да су при свечари;
А тек мало пре с' побише
С бѣсни Турци Яничари.
Пѣсма хуи, свирка зуи,
А води се витко коло
Десно, лѣво, на околo;
Подскочица већ се ори,
Те с' одзива чак у гори;
Вѣшто игра юнак до юнака,
Иде коло и без дѣвояка.
И сам врлый од Тамиша Бане,
Мора желю да испуни срдца,
Србска му є узаврела крвца,
И он скаче на ноге лагане;
У коло се међ юнаке вата,
Коловођа мѣсто му уступа,
Игра Кнеже, ногом землю лупа,

Кано да є у сред грозног рата.
Тако Кнеже свом срдцу угађа,
Ал іошт рад бы Угром да покаже,
Колко Србски Витезови важе,
И Србія какве орле рађа;
За то Кнеже земљи се сагиба,
Па са землѣ мртво Туре креће,
За поясе зубима га вата,
Іошт двоицу под пазува меће;
И іошт скоке тако прави лаке,
Да б' мислио, сад ће у облаке.
То є было свой дружини мило,
По цѣлом се стану заорило;
„Нема Кнезу пара међ юнаци,
Благо Кнеже старой твоіой майци.“

* * *

Блѣдый мѣсец на високо стиже,
Звѣзде теку ка западу ближе;
Већ се ватре по стану погасе.
Сви се спусте сну у лака крила,
У сну мила облеће ій Вила, —
Докле пѣтли зору неогласе.

V,

У Ерделю у земљи юначкой
Юшт високе зелене се горе ;
Юшт протиче брза Мориш рѣка,
Те односи дрвлѣ и каменѣ ;
Юшт у нѣму при тіом вечеру
Блѣд се мѣсец трептећи огледа ;
Юште люлька вѣтрић из горице
Зелен-лишће на китнастом граню.
Юште Лебно тамо Полѣ лежи —
Ал на нѣму већ Угрин не страда,
Нит од Србске Турчин мишце бѣжи —
— Свуда гробна сад тишина влада. —

Гди є Бане Тамишкога града ?
Гди л' му друзи юначкога рада ?
Душе њине сад по раю лете,
Тлѣно тѣло земљи є предано :
А унуку ни то ніє знано,
Гди им кости почиваю свете ?
Юшт и име, и дѣла им дивна,
Прети рука одузети кивна.
Ой Србіо мила Майко наша,
Славно гнѣздо славнієх Витеза'!
Не бы пуна Твоє бѣде чаша,
Кад Те душман у окове свеза ?

Не бы доста, што у кивном бою
Изгинуше толики юнаци,
Красни, дични, к'о од сунца зраци,
Што б' у лету над орлом се дигли,
А у трку горску Вилу стигли,
Ніе доста то за боолю Твою? —
Већ іошт и то, што поштеди Паша,
Туђин оће да Ти отме с нова!
Скверном руком у срдце Т' се маша,
Спомен кида Твоієх Синова! —
Ал Божія іошт не спава правда,
Утри сузе Майко наша мила!
Утри сузе! доста си ій лила,
Бог помаже ономе ко страда.
Ніе „Срб се за то дао сѣћи,
Да од нѣга другій буде већій“
Док год живи, Србин неће дати,
Свой у туђем цвѣт да врту цвати; —
Мила Майко! чуй што Т' пѣсма пои:
Дичный вѣнац на глави Ти стои,
Увенути кои нигда неће;
Што є с нѣга покидано цвѣће,
И што сада туђій вѣнац краси, —
Іошт ќе Твоє дичит' Майко власи.

Јован Ђорђевић.

ВИЛА,

НА ВИДОВ ДАН 1389.

Смртна тишина крила є спустила,
Крилама црну земљицу покрила:
Такве тишине онда се являю,
Кад се олує страшне преправляю;
— Смртна тишина! — Вѣтрови нестали,
Шума' и рѣка' жубори престали;
Све су по горама звѣри се сакриле,
Све су по лугови птице ућутиле,
Див'ю хієну спопала мука,
Изчезну бѣснило несита вука,
Нит' се он сети да грабљиьо дира
Страшљива невина стада пастира;
Градови, села тако су нѣма:
К'о да їй нестаде, к'о да їй нема! —

Над Србіом црний облак стои,
И у црно сву државу криє,
Сваком срце неспокойно біє, —
Облак стои, ужасно се гои!

Свак се од стра', од трепета знои,
Ништ грозніе іошт видіо ніє,
Шилѣ небу молитвице тіє,
Страшна суда єр се тужан бои : —
Облак стои, — на єданпут — яо!
Врисну грома страовитый треск!
Да бы рек'о : свод є неба пао —
Плану муня' огнѣвитый блеск,
Да бы рек'о : небо с' запалило,
Ил' се сунце с неба стровалило ! —

Стог се виле младе уплашиле,
Кральчином двору долетиле,
Двор Краљице дивна-й пештерина,
У стѣнама големы планина' :
Ту се деси нарав и милина;
Свѣтла тмина, — чарна мѣсечина :
Краљицу су Горске обколиле
Пытаюћи лієпо молиле :
Да им каже : шта є узрок было
'Ге се небо тако разсердило,
Тако грозно сѣвало, грмило,
Домовини пропашѣу претило?
Она с' даде лако намолити,
Па им стаде 'вако говорити :

„Онай облак онай црний мрак,
Над Србіом што є одпре быо,
И у црно цѣлу землю скріо,
Тай є туге и жалости знак:
Гром є онай, тако страшио як,
Покойницу треском спроводио,
Ню є к гробу с блеском одпратио
Свѣтлы муня' сѣваюћий зрак! —
Покойница иста є слобода
Србског славног и юначког рода,
Коя с' данас тужно закопава,
С ньом и стара Србска гине слава.
На Косову данас Србство пада,
Турска правда да одсада влада!

О моє миле сестрице виле!
Ове су землѣ богате части
Досад у Цара Србскога власти
Слободне, срсѣне, веселе были! —
Одсада Србске ће кости и жиле
Служити Турской ђуди и страсти;
Бѣснилу Турском жертва ће пасти
Србкинѣ краси, Србина силе: —
Србски су момци досад и моме
Сваком у лугу, свакой у дубрави
У отачеству пѣвале своме

О юнаштву, срећи и любви ; —
Одсада глас ће веселя да ћути,
Само ће лелек туге се чути :

Люто цвиле по планина виле
По планина Турске Царевине
Миле наше србске дѣдовине,
И цвиленѣм воздух напуниле : —
Нису виле штоно тако цвиле
По планина Турске Покраине,
А негданѣ Србске домовине :
Већ то цвиле майке наше миле :
Тугуюћи горке сузе лию
Ћцауюћи бѣдне прси бию ;
Бога молећ' 'вако говориле :
„Боже сильный правде и истине ;
Брани, — недай да нам народ гине,
Недай вражке да га сатру силе !“

„На колѣна дѣдови,
Са дѣчицом отцеви
Оковане склопи'ће
Руке, с'неба моли'ће — Помоћ,
Ал' залуду молитве,
Залуд' плач и сузе све, —

Сужан бы'ће дуго Срб,
Гази'ће се дуго грб — Србскій,
Столѣтїя скоро пет
Зва' ће нѣга робом свѣт,
Пре му неће нѣгов Спас
Саслушати вриска глас — Горкїй !

Пре му с' неће мѣняти
Судба, но ће стеняти
Под нелюдным Турцима,
Крвожедным вуцима — Ядно.

Србске момке давиће,
Србске моме грабиће,
Удовице робиће
Сѣде Старце глобиће — Турци !

Благостанѣ и слобода
Чест и слава Србског рода,
— Ка'но силом туче люте
Лишће руже одкинуте —
На земљицу у пра пале
Да се вѣтри с њима шале,
С презиранѣм на образи,
Да їй холый душман гази :
По тїи њива и ливада

К'о што б'яше 'вѣк досада,
Дуго, дуго цвѣтат' неће
Од слободе чарно цвѣће —
Земля ће се одморити,
Србском крвлю нагоити,
Србскій кости нагноити,
Док іой дође славно време
Да изникне из нѣ сѣме,
Дивно сѣме од слободе,
Што ће терат' силне плоде.
Силне плоде, дику, славу. —
Шумадио земльо мила!
Вавѣк нама зеленила!
Твоє горе, твоє долѣ,
Да'ће лѣке за све ране,
За све ране и све болѣ
Кад слободе данак сване.
Ђорђе, Велько са другови,
Са другови Соколови,
Из Србиє плодны страна'
Од тераће ято врана.
Ой синови Шумадиє!
Веселе вам майке были,
Бранители Србадиє!
Храниле вас Божѣ силе.“

Стоян Радонић.

ОБСАДА БАНЪ ОД ТУРАКА

или

АЙДУК-ВЕЛЬКО И ЖИВКОВИЊ СТЕВО.

Боже милый, чуда големога!
Каква ли се оно чуе лупа
С оне стране одкле сунце гране?
Ил' се бію хале и аждае,
Црни л' вуци и међеди лоти
Віяю се по горама пустым,
Ил рапаво то орлови кликћу,
Бой біюћи с змаєвима лутым,
Те та хука од таквіех бѣса
Сва седмера пробія небеса,
И гласи се по земљи разлежу?
Нит се бію хале и аждае,
Нити вуци и међеди лоти
Віяю се по горама пустым,
Нит рапаво то орлови кликћу

Бой биюћи с змаєвима лутым;
Већ су Турци обколили густо
Бѣлу Баню мѣсто поносито,
И у Баньи мало Србске войске,
И у войсци юнак-Айдук-Велька,
Войске главу, све Србиє славу,
И нѣгова врла побратима,
Побратима Живковића Стеву.
Обколили ка зидови чврсти,
Ка у зида камен до камена,
Так у войсци Турчин до Турчина;
Млого есте у Турака войске,
Да є броиш три неђеле дана'
Заброіо бы, а преброіо небы.
Люто Баню обколили Турци,
Да си лака тица ластавица.
Опет, побро, излећео небы.
Ранѣн лежи юнак Айдук-Велько,
Ранѣн лежи Живковићу Стево,
Па се войска опета не вайка,
Већ се бране док сунце огране,
Док им стигне помоћ и дружина;
Бранише се пет неђела дана',
Шеста прође, а помоћ недође,
И седме бы дружину чекали,
Не бы силну предали с' Турчину,

Ал се Турчин бити несмѣђаше,
Веће, курва, воду запто е
Да не тече у Баню љауру,
Да бы љаур скапао од жеђи;
Ал е рая свему изучена,
Јогунаста, тврђа од камена,
Па се неда у руке Турчину.
Докле могла дотле и трпила,
Ал кад раи и до густа было,
Побунисе па пред Велька листом,
Иште од нѣг' савѣт и помоћи.
Вели пѣима юнак Ајдук-Велько:
„Ђецо моя, Србски соколови,
А шта знамо нег да ударамо,
Да кроз густе пробіемо Турке,
Кад за помоћ нико и не хае;
Болѣ нам е умрет' на мейдану
Под баряци ка други юнаци,
Нег ка марва у обор стерана
Кад јој газда ране неда вазда,
Без водице и хлѣба скапати.“
Ал превати из постелѣ Стево:
„Да мой побро юнак Ајдук-Велько!
Да л' су тебе ране измучиле
И памет ти изгнале из главе,
Те ти лупаш ка путо о лотру?

Ко ће нашу предводити войску?
Ты є немо'ш, а ни я немогу,
Кад смо оба у постельи болна?
Ил ће войска сама продрієти,
А нас болне оће оставити
Да нам Турци русе режу главе,
На шиясто набию их колѣ,
И мету их Баньи на капи,
Те да рекну да су их добили
На мейдану ка юнаци прави,
Да се хвале крвожедне хале
Своим булам', своим копиладма;
Већ чекаймо іоште кои данак,
Мора дотле и дружина доћи:
Вели нѣму юнак Айдук-Велько:
„Да мой побро Живковићу Стево!
Ма и сутра да ће помоћ доћи —
Мы ноѣаске помрієт' можемо
Без икаква пиѣа и єстива,
Па на част ти после кише гуняц;
Веће дѣцо, Србски соколови!
Сакупите изгублѣне силе,
Да продремо кроз ту Турску войску
Да доспѣмо до дружине наше,
Паће быти свашта изобиля,
Мѣсто хлѣба бієле погаче

И овнуйског меса дебелога,
Мѣсто воде црвенике вина.“
То изусту и на ноге скочи,
Како е се лако подигао
Земљица се под ногам затресе ;
Скочи юнак на лагане ноне,
Заборави и ране и боле,
Те доваћа саблю са чивіе
И препаса силай по поясу,
И за силай задену пиштолѣ
И ножину кано змія оштру,
Те из себе на полѣ допаде
Да узяши витеза зеленка,
Юнаци се оправили лѣпо,
Кано да им войвода се жени,
Па по лѣпу иду му ђевојку ;
Само Стево лежи у постелји,
И по слуги поручуе Вельку
Да се с мѣста он маћи неможе,
Стево мысли да се Велько шали
И да неће ударат' на Турке,
Али Велько за шалу незнаде,
Већ што рекне никад непорекне.
Вели Велько слуги Стеванову :
„Брже кажи Господару твојме,
Ако неће да се с мѣста креће,

Ил ма хтѣо а немог'о болан
Да идемо да се избавимо,
Я немогу срама поднієти
Да му Турци русу режу главу,
Већ Бога ми и светог Іована
Я ћу нѣму одрѣзати главу
И на коня вргнут' є у торбу,
Па ћу главу дати опояти
По закону и хадету нашем,
Ако Бог да и срећа юначка
Те кроз Турке живи изиђемо.“
То кроз пенџер зачуо є Стево,
Недочека даму слуга каже
Како мысли побратим му Велько,
Већ на ране ончас заборави,
Ка опарен из постелѣ скочи,
Мила Стеву єсте своя глава.
Докле слуга у собу dospѣо,
Да он каже Господару своме
Шта му вели юнак Айдук-Велько,
Дотле Стево хальине навуко
И свѣтло препасо оружѣ,
Пре Велька є хата узяшіо,
Пре нѣга є на Турке напао.
Рабро єсу подрієли войску
И изсекли на хиляде Турке,

Сам є Велько стотину изсѣко.
Сретно дошли до дружине своє,
Опралисе и ране завили,
Наели се біеле погаче
И овнуйског мяса дебелога
И напили црвенике вина.
Редак юнак беше Айдук-Велько,
За нѣг знаде Стамбол поноситый
И васцела Турска царевина,
Нѣга хвале и Срби и Турци;
А рабра му и дружина беше.
Бог им дао шта су заслужили,
Мртвым вечно у раю населѣ
А живыма, па и нама свима,
Дуго здравлѣ и много веселѣ.

Павле Поповић Ш.

СПАСЕНІЯ.

ЕПИЧЕСКО-ЛИРИЧЕСКІЙ СПѢВЪ.

ОД

Павла Поповића Шабчанина.

ПѢСМА ПРВА.

Брза Дрина шумно тече,
Камените горе сѣче,
Из дубльина' мукло стенѣ,
Из корита с' на брег пенѣ,
Граби дрвлѣ и каменѣ,
Валя кладе и панѣве,
И ратара знойни труди
По таласма плове свуди —
Носи воѣке и усѣве;
Са темена' Поцерских планина'
Гоне вѣтри каоне буице,
Те калюгом бистра поста Дрина
Ка лепойка кад намршти лице.

По дубравам тавна Цера
Свуд' немирна вѣтра влада ;
Пусто царство горског звѣра
Труби грозе смртным сада,
Дверима им прети ада.

Међ облакма и маглама
На високой горе стѣни,
Пркосећи страшилама
Буре стои усамљѣный
Дечак право и слободно.
Лице, болу срца сходно,
Планинскій му вѣтар реже
И кроз руво одаткано
Сиплѣ зиму полагаю
На нѣгове уде свѣже,
Замршуе смеђе власи —
Ал' юнака то баш краси.
Поглед му е лица бледа
Као магла међ ком стои,
Кано бура кою гледа
Душа му е узбунѣна,
Као, на којой стои, стѣна
Мучи ; мысао у нѣм' рои
Чувства тужна, сматра тавне часе,
Прену. Гледа Србию на Босну,

Жалост крайна срца му се косну
И с' вѣтрима смѣша свое гласе :

На небеси кои имаш
Твой праведный сильный трон,
Добра даѣш и узимаш
Смртном, чега вреди он —

Боже! шта су теби ове
Сагрѣшили сестре две,
Те допусти да синове
Нѣине газе врази све?

Ил незнаше сродство хранит'
И заѣдно боит' бой,
Нехтѣше се купно бранит' —
Те одврати поглед твой?

Или зато сада стению
И бораве санак клет
Да се после више пению,
Да познаду болѣ свѣт?

Неиспитни твои суди!
Милост твоя нема край!
Єдној веѣ Слава руди,
Та на други баца сѣй!

Пророчну му пѣсму скрати
Гласа јук и стениѣ
Од створеня невиѣна.
Сваку страну поглед прати,
У души му колебанѣ.
Са висине своих стѣна'
И на бѣсну Дрину доле
Поглед баца любопытный,
Кое талас ненаситный
Граби с' брега све што воле. —
Гле! с' чуниѣем празним како
Играю се волне лако,
Но бадава жельно пружа
Утоплѣник за нѣм руке;
Краде силе срца стужа;
Напрезанѣ залуд, муке, —
Безнадежно духом клоне,
И у рѣку он ах тоне . . .
Час га дижу горе вали
Не спасеня — смрти ради,
Док му волна гроб сагради,
Да га дублѣ у нѣг' свали.

Ах, млога л' є црна яма
У клизавог жизни пута,
Прождрљива кое тама

Пре стигнуте мете гута! . . .
Са ружичних листка' єдан
Замедляный отров піє
Да се вара незна бѣдан
Док га у се неуліє.
Доцкан! мора одма поћи
Там, куд после б' мог'о доћи. —
Зашто оно ягнѣ вене?
За отровом оно чезне
Кой сарани оног бѣдног;
У страстима срце грезне,
Ма на лицу нема єдног
Од нутрашнѣ ватре трага;
Нит' изгнати тайног врага
Може, докле непобѣгне
Там — у тавный гроб нелегне. —
Оног люто робство киньи,
Он под ярмом тежким стенѣ,
На душу му враг се пенѣ,
Протуж'о бы камен синій
Када болѣг горій гази,
Кад анѣла љаво дира,
Кад тиранство неда мира
На слободной жизне стази
Ни поштению ни скромности
Дар презируѣ' човечности.

У радости без жалости
Роб вапіє свѣту „с Богом,“
У гроб скаче жельном ногом.
Ах, да л' ће му, правый Боже!
Процватити смртно ложе
Цвѣт-слободом за потомство,
За остало бѣдно сродство?
Правда т' недат' то неможе! —
Овом опет вѣтри, волне
Са несреће грозни гласи
И природе пѣсмом болне
Надгробія спѣве плачу. . .
Кад' ће стићи смртни часи,
Какви л' быти — земный врачу
Ты недозна! . . .

Юнак скочи,
И на прве стѣне плочи,
Теже руво брже скида,
Што запинѣ снажно кида.
У кошуљи лакој оста.
Као срна, кою мори
У каменной сувой гори
Жеђ, и коя да непоста
Жертвом смрти фали мало,

Кад опази међ стѣнама
Сакривено под гранама
Изворчића огледало,
Па последнѣ скупив' силе
Преко стѣна' и пропасти
Очаяно — да од миле
Животворне гуне сласти,
Са којом ће живот спасти —
Мунѣ скоком к' води бѣга:
Юнак тако жели брега
Мутне Дрине, да створенѣ
Кое нѣзин талас дави
Страшне смрти пре избави
Нег' што б' залуд избавлѣнѣ
Быти могло. . .

Ест природе

Разлюћене грдна сила,
Ал умѣлост наша згоде
И нбой нарот' поставила,
Силу нѣну укротила.
Големе су Дрине хуке,
Снажни есу нѣни вали,
Ал' е већій Дух усталый
У Юнака, вѣште руке.
С' таласима он се бори

У лютини раван тигру
Єр га волна залуд мори.
Талас сече, духом гори.
Он надвлада. Смртну игру
Волна' квари. Лопту ньину
— Страдалницу утоплѣну —
На брег вуче уграплѣну,
И полаже на чистину.
Своє видећ' силе лоше
Бѣсни вѣтри побѣгоше,
Играт' волне престадоше.
„Слава Богу! Избавлѣна!“
Вапи младић. Брига' хрпа
Са водама с' нѣга пада.
Ах, ал новог нѣму яда!
Укочена, бледа крпа,
Мртва лежи Избавлѣна!

Сад и мутно покајасе
Шта учини небо грозно,
Сузи, плаче и спушта се
Густом кишом — ал све позно! . . .
Юнак десном обгрліо
Пас тананый страдалнице,
А на леву наслоніо

Главицу іої мокру тіо —
Па с' ньом под кров колебице.

Мутляг густи оцѣдисе,
Ведро небо засвѣтли се;
С' висине се сунце смѣши
И скупѣно билѣ тѣши
Обећанѣм жизни свѣже.
Све се диже — ал са дѣве
Крайни знаци жића бѣже,
Као од вѣтра сламке пеле.
Очи тврдо заклоплѣне;
Лице бледо, модре усне,
Руке круте и ледене,
Уда мирна као стѣне
Сведоци су смрти гнусне.
Поред ватре све греянѣ,
Тренѣ, званѣ, милованѣ, —
Све бадава; младић виче
Залуд — она с' непомице.
Тако цвѣтак погаженный
Ногом гордом, ногом бѣсном,
Коіој земля чини с' тѣсном,
Лежи злобно уништены.
Ах, млога є пре времена
Утргнута румен-ружа,

Коє весна прекраћена
Могад'яше быти дужа! . . .
У загрляй дѣву узе
На ню люћ' бисер-сузе,
Понесе ю двору бѣлом.
Сумрак. Никог —. Вѣтри само
Тавна Цера смрт-опелом
И с' мртвачком свећом тамо
Пламен сунца згараюћа
Прате Младшу ступаюћа.

„Ев' страдалке, мати, єдне
Коє тѣло оте Дрини,
Ал' немого душе бѣдне
Уграбит' іой смртной тмини.
Може л' ти се — избави ю,
Да іош узре свѣта млада,
Изчезне л' ти крайня нада
У гробницу нека тію
Опояна легне тада;
А я идем чуват' стражу
И бранити крайну нашу.“
Брижним гласом майци рече
И на Дрину скор' утече. . .

На Косова одкад' полю
Обамр'о є Срба' Геній,
И Христ'янства одкад' золю
Сред земаля освоєны
Своих види народ Србскій;
Тад одаде Дух свой дрзскій
Слѣдећ' Божю свету волю. . .
Ка прашина, коя стигне
До облака', кад ю дигне
Віор бурный, брзо пада;
Тако живот тай пропада
Што є зидан на тлѣности.
Само оно, смртни друзи,
Што породе вѣчни дуси
У пречистом, светом браку
Са разумом и мудрости —
Неподлежи никад мраку,
Печат носи вѣчитости. . .
Разсея се народ Србскій свуда,
Растргнута свуд му леже уда;
Четир' теку вѣка споро
Ланце Србства слушаюћн,
Само є да н Срба оро
Те нехтѣо робски вући;
Надоблачна брда тражи,
Там орлиће свое снажи

И слободу свою чува
Баш за чудо свѣта глува,
И за помоћ браће своје
Гласник зоре кад запое
Васкресеня Славе пѣсму:
Ц р н а Г о р о ! огледало наше,
Ты непозна шта е влада Паше.

Да л' е дошло време мѣни ?
Да ли оно зора руди ? . . .
Мигольи се Србскій Геній
И сирочад свою буди:
„Дижите се дѣцо мила,
И утрите очи санне,
Докле сасвим іош несване
Крѣпчія е наша сила;
Дед ! на ноге сви лагане !
Враг наш дрема ! Ой Милоши
Од отцева л' ви сте лоши ?“
Глас Генія громовитый
У времена тиог згоди
Ньи пробуди. Свакій ити
Там' куда га Геній води,
Дѣла што му Геній рече —
Свог спасеня брегу тече.
У витежким Срба' рукама

— Коим робски пословаху
За тирана' славу плаху
Изложени црным мукам —
Бранителни мачи звече,
И Србіє досад плачне горе
Слободе се ясном пѣсмом оре.

И наш юнак Турке сѣче
И радостно чува стражу,
Босанскога вреба пашу,
Ком одпріє мора' робит',
Кой му зато брата, отца
— Да му плати труда добит! —
Обдаріо даром — коца.
Резат валя турског врата
Сѣн вапіє отца, брата,
Да удову рани маіу,
За то треба сребра, злата,
Чега Турчин као блата,
Имат' мора кад є раю
До душице оглобіо,
Кано крпу изцѣдіо!
Са дружином крайну чува
Од пређашњих насилника'
Сад Србскієх изгнанника. —

Час сам Турчин као мува,
А час опет бѣсном четом
Он насрће изпрек' Босне,
Ал' Србиѣ чим се косне
То живота плаћа штетом, —
Та ни ока отворити
Чалмоносцу Юнак не да. —
Досади му с' сад засѣда;
Дан бадава пречамити
Несносно є молодой крви
Па є зато свагда првый,
Кой оставля дружтво стражно,
Но не да га изневѣри,
Него снажно и отважно
У Христовой светой вѣри
Утврђено срце тражи
Поганика' ништит' главе.
Да с' Христ'янство часно снажи
Због цѣлога людства Славе,
Да поднесе због тог яде,
Срб посланство то имаде;
То л' остати без награде? . . .
Чун сад узме чувар младый.
И у нѣга мач посади, —
Преко Дрине айд' у Босну!
Све што Турско нађе руши,

Ранну дає смртоносну,
А Христ'янској помоћ души,
Коя с' тамо ка цвѣт суши
На зорицу жудећ' росну. —
Кад му с' душа усколеба
А Турчина ниђе ніє
Нит' орлова' да их вреба,
Он у нишан пушком біє,
Ил ка змія сабљом сѣва;
А када му душа оде
У надземне рая своде,
Тада игра, виче, пѣва.

Пѣсма Поцераца.

У горама мир є нашим,
Спалѣна су вражка гнѣзда,
Я слободно коня яшим
Мени пѣва моя гизда,
Самога се Бога плашим;
Бѣжи Туре да све праште горе,
Тежко л' нѣму — потурици горе!

На вр неба када стане
Од влашчића' сјайно ято
Кад я стражар код шишане

Склопим око већ поспато,
Тад Турчину мало сване;
Бѣжи Туре да све праште горе
Тежко л' нѣму — потурици горе!

Бѣжи Туре преко Дрине
У Поцера стара гнѣзда
Да чувара с' свѣта скине
Ал чим ми га топот изда,
Сабля с' моя за нѣм вине;
Бѣжи Туре да све праште горе,
Тежко л' нѣму — потурици горе!

Стани Туре, ев ти плата,
Харач, ког си иск'о юче,
Што л' е выше свега злата —
Пророка ти дат'ѣу ключе,
Да отвориш райска врата!
Бѣжи Туре да све праште горе,
Тежко л' нѣму — потурици горе!

Вак' пѣваю соколови. . .
Так пролазе Юнакови
У пѣваню и у бою
Поред Дрине дани тамо.
Двор и майку види свою

У неделѣ єдноч само.
Вышим' душам рода срећа
Од свое є свагдар' већа. . .

ПЪСМА ДРУГА.

У долини пуной свете тайне,
Кою даню сунца луче сѣине,
А виловске очи шумског звѣра
Усияна ка углѣни живи
Ноћу єдва са вр'ова сиви
Видит' могу; тамо кршна Цера
Чарне горе Цркву крїю свету.
Тако често на овоме свѣту
Правда, честност крити с' мора
Од неправде, злобе клете.
Црква мала, слабог створа.
Витке даске од явора
И растове чврсте греде
Мѣсто зида служе тврда;
Ал' ю вѣра што нигда немрда
Код Србина, тврђа од камена

Удржала кроз тучна времена,
Том и данас стои као стѣна.
Нема у нѡй ни сребра ни злата,
Ни бисера, ни камена драга,
Нит' осталог земальскога блага
Због чег храма многи траже врата :
Но побожност коя у нѡй влада,
Престол наде, кои у нѡй сѣя
И духова часна крѣпи стада, —
Света Любав, што живот улія
У створеня свѣта васцѣлога
Краси Цркву Ювана Светога
Предгласника Божіега сина ;
Тим сабира дѣцу из дальина'.

Душепастир сребробрадый,
И с' пругама умна чела,
Молитве им Божѣ чати
Летурѣіе пѣва пѣла.
Добар Пастир, ког научи
Бог учитель свѣта свега
У ког' знаня свію с' ключи.
Ни су млога лѣта нѣга
Црной земљи сагибнула,
По глави му снѣг просула,
И сабрала лице гладко ;

Него труди, бриге многе,
Ко є носит' бы му сладко
Док вразима скруши роге
Бритким мачом, крстом часным.
Срца крѣпи, душе тѣши,
Словам' Христа казат спѣши
Тайне свѣту гласом ясным.
Пастир скромный смѣрно узе
Са трпезе путир часне.
Очи свѣтле бисер сузе.
Своме стаду обрну се
Ко западу окрену се
И запѣва пѣсме ясне.

Н О В Ы Й З а в ѣ т .

а.

Сви примите
И єдите
Тѣло мое
Због Вас кое
Ломнѣно є —
За опроштай грѣха!

Б.

Пійте од нѣ сви!

То є моя крв

Од завѣта новог

Због Вас и због многог

Свѣта проливена —

За опроштай грѣха'!

С' благословом одпуст даде
Светый Пастир славном стаду...

Окол' Цркве сви с' посаде

У кестена, лице ладу,

Па из торба' хлѣв поваде,

Уз нѣг' грудву сира младу,

Ѓаконіє л', што им знаду

Справит' ћерке, сеє, младе;

Па за купном софром сладе,

Заливаю руйным вином.

Старци мудри говор воде;

Свак се дичи своим сыном,

Кои с' бори због слободе,

Због колеба' своих мира.

А кад свирац счепа гайде

Те удеси и засвира

„Айд' у коло, дѣве, айде!“

Громко момци повикаше ;
Па ка Турску рѣч да чуше
У засѣдам' када чуче,
У еларед поѣипаше
На юначке ноге лаке,
Те до моме юнак сваке
Увати се, па ю креће
Да с' гледача чини оку
Да на землю и немеће
Извѣштену нико ногу.
Коловоѣа витко коло
Вѣшто води наоколо.
Оживила сад самоѣа. . .

Наш е Юнак коловоѣа.
Поред нѣга Ружа бѣла.
Он ю гледи, па све болѣ
За играѣ има волѣ ;
Но кад она на нѣг' баци,
Две трѣине, очи своѣ,
Ка танета' да избаци
Из две пушке на нѣг' двоѣ ;
Ка устрелѣн ончас стаде,
Водит' коло другом даде. . .

Вишиѣ силе коим рекле
Да водите рода коло, —

Да се небы страсти холо
У срцама вашим стекле
Паз'те свагда, Бог Вас вол'о!
Не пазите л' — пршти с' коло
И са ньиме Ваша глава,
И са главом Ваша слава! . . .

Ту нѣгова майка была.
Юнак своіой майци ита:
„Да каква л' є оно вила
Што играше самном“ — пита.
„То є Спаса, коя б' была
Дрине волнам' саранѣна
Да небія руке твоє,
У гроб земный л' поставлѣна
Да небія бриге моє.

„Када си ю мени пред'о
Укочену мокру ладну,
Употреби што умедо
Да бы спасла душу ядну,
И васцѣлу ноћ проведо
Да б' іой могла дат' помоћи, —
Ал' неможе себи доћи.
Кад у зору сунца ярка
Кроз прозоре луча жарка,

Да одгони мраке ноћи,
И у собу нашу стиже, —
Ули у ню жића крѣпе;
Бѣла поче груд да дише,
И лагацко, плашно лѣпе
Очице се одклопише,
Млађана іой крвца проври,
Крѣпка свѣжа тѣла добрый
Строй одолѣ; она с' — диже. . .

Ко имаде с леђа бацат' бремене,
Кое нѣга ко земљи обара,
Нека ради — нек' негуби време,
Да га терет са земљом несравни!
Бог на време свога шилѣ дара.
То л' пропустиш, лежи у гроб тавный,
Друго време ново носи бремене. . .

„Свакій дан іой моћи више,
Свако сунце нове силе
Даше, — као што после кише
Цвѣт пролећа скоро с' диже.
Па од горске лѣпшу виле
Доведо є, сынко, о'ђе
— Две неделѣ када прође —
Да прослави милост Бога,

Да упозна спаса свога,
Тебе дичног сина мога,
Майке рану и обрану.

„Кршћена є душа, сине,
Родителѣ непознаде,
Али да є лозе њине
У Србији корен, знаде.

Имаюћи свак' дан новий
Приклад како Турци раде,
Убоя се, те нададе
Бѣжат' у край сродный овый.

Гди с' живота роди сунце
И слободе каза с' рунце.

Ал природе буна прекомѣрна
Душу дѣве горе послат' хтеде,
Бурне Дрине стихія невѣрна
Свршит' хтеде дондешнѣ іой бѣде;

Но Духови, искре премогуће
Свесяюћега огня Свесилія
Нарав вію ка танано пруже.

У смртныма када Дух засія,
Све несреће, ка лед сунце, топи;
Народ, у ком' он се непояви,
Жића очи смртно навѣк склопи;
И дух, сивко, твой дѣву избави,

Распуштена да ю нарав смлави

Мишице ти юначке недаше;

Од Духа се и стихіе плаше.

За нас шта є Бог найболѣ знаде,

Шта и када коме треба, даде.

Бог ню хтѣо у заштиту дати

Райску душу, теби због награде:

— Я іой рече да с' млада увати

Баш до тебе да т' ю види майка,

Єл прилика да іой буде снайка.“

То радостна сину рече мати,

Те из красних ђевояка среде

Спасу узе — пред сина доведе.

ПОПѢВ.

Што є сродно нек се сроди,

Душом єдно — нек' се вѣнча

Да с' благослов Божій плоди,

Да се Славом плод увѣнча.

Любав дѣце, купне раднѣ

Своіой носе майци Славу,

Само тако нема патнѣ
За нѣзину свету главу.

* * *

Ил' сам сніо? али пре сам чуо!

О чувеню, сну л' се увѣрио,

Дух у вѣри той ми огрезнуо, —

Да кад Юнак буде се женіо

И киѣне поч'о купит' свате,

Да ће майка и роѣаке звати

Из далеке землѣ, едва знате,

Да силниі сина буду свати.

Свак ће од нѣи, ако Бог да, моћи,

На веселѣ Сестри своіой доћи,

Єр Турака и опет имаде

Што отимлю сватовима младе.

— 80 —

ВИЛИНСКІЙ ЗБОР.

Тамо, гди се гора диже,
И зелени вѣчно гай,
Тамо, гди є моѣ природе
Произвела земный рай,
У байноме тамо лугу,
Од вѣкова бѣли с' двор,
И ту бѣле горске виле,
Често држе тайный збор.

* * *

Байно вече — кад є свуда
Сяйный мѣсец ліо чар,
У чаробну ону гору,
Одмами ми чувства жар.
Све є тихо — све є мирно, —
Само горскій шушти лист;
— Ой! тако су мирне груди,
Кой-є од зла сваког чист. —

* * *

Двор су еле обколиле,
Као стѣне бѣлый град,
А липове над њим гране,
Шире, лю, сѣн и слад.
И влашчиѣ кад стигоше;
На найвишій неба свод:
Ал се зачу' са сви страна,
Као нѣкій лаган ход.

* * *

Куд ѣу — шта ѣу? и на липу
Поноћный ме попне стра,
И већ прва стигне вила —
Бѣла ти є, брате, сва.
Танан копрен овлаш кріє
Дражестный іой виткій стас,
А по нѣни плећа бѣли,
Просула се златна влас.

* * *

Одкривены из нѣдара
Разливасе свуда чар,
А од нѣна лица сяйна,
И сам неба трепти шар.

Кад се виле искупише
На поноћный тайный збор,
Оне коло поведоше, —
Коло — слоге дивный створ.

* * *

Трипут су га обиграле.
Дижух' ясна грла клик,
Па се онда одпустиле,
А на прве виле миг;
И овой се све поклоне,
Ер є прву каже стас;
Реко бы є Србіянка —
Она вако диже глас:

* * *

„Одкако є юначкій ме
Избавіо, Сестре! син,
И новога нам живота,
Процвѣтао бѣлый крин:
На ново се мы скуплямо,
На поноћный овде збор,
Гди нас само гора слуша,
И злаћеный звѣзда' хор.

* * *

„Ал нема нам Сараевке,
Да сестара краси лик,
Не чуе се Херцеговке,
И Бугарке ясан клик,
Нити оне јадне знају,
За времена моћный крок,
Но и сада у сужанству
Горки суза' лиу ток.

* * *

„Гди су они сад юнаци,
Оштри као мунѢ плам?
За л' им свѢтло може лице,
Подносити овај срам?
Ил нечую онај тужный,
Што домаша звѢзде, плач,
Ил' заливен из корица
Извадит' се неда мач?

* * *

„Ели славно с' братском сузом
Смешан пити мира слад?
Ил юнаке, као негда,
Већ нерађа майка сад?

Ал тако ми нечуо се
У горици од сад глас,
И поноћный невидіо
Међу вама, сестре, час :

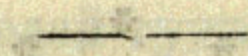
* * *
„Добави'ћу чедо мало,
Што за майке незна груд,
Да на нъойзи непосиса
Мудрог вѣка отров худ.
Моим љу га вила млеко
Доит', да є сваком знан,
Вилином га водом поит',
Моіом пѣсмом мамит' сан.

* * *
„И до бритке када саблѣ,
Дорасти ми юнак млад,
Кад му душа већ запламти,
Да юначкій сврши рад :
Саблю љу му Душанову, —
Што изгуби нејак син,
Када га є кроз горицу,
Віо злобный Вукашин :

* * *

„Да' њу му да“ — но све виле
Сад на звѣзда' гледну хор,
И хитріе него мунѣ,
У бѣлый се скрише двор.
Ах! ви звѣзде, што ми брзо
Прекратисте вила' час,
Те ми сѣине будућности,
Недовршен оста глас.

Светозар С. Милетић.

— 88 —

СРБИИ.

Ой давори майко Србу мила!
Што Т' е Слава кѣри дала слику,
Коіой ято горских пѣва вила',
А на Твою и Твоієх дику —
Гди л' су орли моѣи твоє яке,
Што е Силный од твоєга двора
До Балкана и синѣга мора,
Ол' месецу пушт'о под облаке.
Гди су оне круне твоє златне,
Коим Душан красіо Ти главу:
Там на полю битке оне знатне,
Ты положи — све за Христа славу.

* * *

И не замке и граде од стѣна,
И чим іош се Слава дичи тлѣна —
Намастире и Божіє храмє,
Твои сини дизали су самє:
Неманића то су паметници.
Лазо иште царства небеснога,

Земно даюћ' служби вишнѣг' Бога :
Кой намѣре с киме има свете —
Оног куша — с тог у пропаст лете,
Еуропе мира мученици.

* * *

Па ко Те е робског ига,
Избавіо майко моя ?
Уздисаня есу л' твоя
Саслушали земни трони ?
Ах ! не нису чули они
Четирвѣчна твога крика.
Ол' народа' ели воля
Слободила крае жарко,
Гди Омири Славски пое —
Ах ! ал за ньи онда ко е
Знао — до то сунце жарко,
Твое, майко, горе, поля.

* * *

Не у туђем врту ніе
Ник'о невен-вѣнца цвѣт,
Око главе што Ти с' віе —
Избавленя дивный сплет.
У твоіой су земљи освећеной,
Наквашеной мученика крвлю,

Сродны суза орошеной врвлю,
Из костію прадѣдова свои,
Као змаєви, о ким пѣсма пои,
Никли борци майки уцвилѣной
То су майко сини твои врли,
Коих храброст огань есте живый;
То су духом крилопарни орли,
Коих дѣл'ма Европа се диви.

Па коим е дао моћ,
— Разагнати робства ноћ?

* * *

Бог — што'но вѣрне свое диже,
Да на земљи неба сную Славу,
Он слободе зрачак спусти свыше
У груд сваком сину твоме праву:
Свете истре, коим народ дише
Он сакупи на вѣре олтару,
Ту у светом за слободом жару
Геніи клече — молећи се цару,
Од ког смртном нагла помоћ стиже.

* * *

Ой юнаци! ким се месец кланя,
Вила вѣнцс неувеле сплета —
Срб на небу Србска благостаня

Имена вам озвѣздана срета :
Слава вама и Отцу вишнѣму,
Што вам мишце юначке укрѣпи,
А да од нѣи кивный душман стрепи,
Майка прими вѣнац избавленя :
Слава Сину, и Спасу Спасеня !
Што невѣсту с' Анђели пробуди,
Да у свою обуче е Славу,
И да трубу, да слободу праву,
Свѣту труби, кои за нѣом жуди —
Слава зато, Слава, майко, нѣму.

* * *

А ты, свѣдок свакой нашой бѣди,
На истоку, — ой западе сѣдый ! —
Смотри вѣнац мученичкѣй амо,
Што на глави Славске кѣри блиста,
Киме тавне Иродове круне ;
И не звѣзде, ким с' небеса пуне —
Изброй каплѣ мученичке крви,
Што од четир ено вѣка врви,
Све за вѣру, све за Славу Христа,
И просвѣту Еуропе само.
Невѣруеш ? — ай приђи невѣрный
И опидай свѣже ове ране,
И погледай там у оне стране !

Ко ли оно у невољи пишти,
Гди'но душман човечанства скверный,
Што є свето у човечству ништи,
Ни су л' оно дѣца майке моє,
Крст трпленя што'но и сад носе,
И за олтар крвлю землю росе —
Ах! ал ке се и несрећи руга,
Томе ніє приступачна туга —
А уздар'є од туџина — зло є.

* * *

Но Ты майко, коє лице красно
Већ просвѣте озарую зраци,
Любкій поглед на сву дѣцу баци,
И слободе зраком разби таму,
Гди'но месец сунца неда пламу,
У човечства засвѣтлити храму.
За л' да пиште, а код твоє среће,
Ко ће дѣци — ако майка неће.
Грѣх вапіє до небеса гласно —
Дѣца Т' вичу: „Последњи су часи:
Ты нас майко, Ты од бѣде спаси!“

* * *

Ил се боиш, зависти облаци,
Да Ти небо не обвуку ведро —
Ал' Ты майко у побожно недро,
Тад призиви Духа небеснога,
У се прими стѣлесненог Бога,
Да светинѣ и слободе жаром,
Светога духа свеколиким даром,
Коим цвати та небесна слога,
Врстни Твои испуне с' юнаци.

* * *

Па на земљи гди е онда сила,
Моћном Духу што ће на пут стати,
Кад он све те црне пакла чете,
Са свѣтлости там' у пако врати.
Ой! умложи майко искре свете,
Па обазри с' и десно и лево,
Да бы Срб се свак на Теби сгрев'о.
Па синови моћна ће Ти крила,
Там узнети у небесне зраке,
Ол' месецу бледом под облаке,
Да га Твоє сунашце замене
Кад Ти Дух се будућности крене.

Светозар С. Милетић.

НАДПИСИ.
РУГАЧИМА НАШИХ ПЪСАМА.

Оставьте нас : вы не читали
Сии кровавыя скрижали.

Пушкин.

I.

Да клюниѣи жути наши
Юш за пѣсму нису
Ви велите ! Па кад ваши
За то приспѣли су,
Ви пѣвайте, па нам лоше
Неѣе с чути пѣсме ;
Али донде, — ты знаш Боже ! —
Нама с' ѣутат' несме !

II.

„Неитайте с' пѣсмом врло !
Промукнут' ѣе грло,
Па неѣете после моѣи
Быти од помоѣи !“
Фарисейске то су речи
Недельом не лечи !

III.

„У пѣсмама нема вѣре,
Оне су химере!“

Ваш є трбу ваша вѣра,
Он ніє химера!

Србским одпадницима.

Идите само од нас, мы нећемо никад вас жалит'!
Нити боимо се мы, да ће нас мало остат'.
Липа кад оће да цвати, осушено да іой се гранѣ
Окреше, воліє іош; болѣ ће цватити тад.

К * * *

Често велите да слава дух іош Славянства! Па
зашто

Грмите тако на нѣг'? Та да сада спават' є лег'о:
Хука и бука бы опет морала ваша г' пробудит'?

Павле Поповић III.

БОЖЕСТВУ.

Чуйте вође небескієх сила!
Давидове тресем жице лире!
Ужежите небесна кандила,
Отворене озар'те псалтире,
И слетите, слабом помозите,
Света с' грѣшным грла удесите!

Громогласно да запоим хвалну,
Свету пѣсан Створителю свѣта,
Што б' у грудма любав могла сталну
И маленог' родити дѣтета;
Да б' се чула, — да б' за вишнѣг хвале
И кончине крайных свѣта' знале!

Но за пѣсме Божіи похвала'
Смртно грло свагда є промукло;
Ал' пѣт' мора кад є Вишньост дала
Да се чувство у срце увукло, —
Грм'те дакле лирних жица звона,
Лите чувства силних миліона'!

Ой Божество, свѣта правителство!
Ты управляш люд'ма неизреч'но,
Свим' е право твоє владѣтелство,
Тако право као што е вѣчно;
Премда с' твои прекочудни суди,
Ал е у њим' сви' спасенѣ людій.

Славско племе од вѣкова кое
У сну беше за жиће незнаше,
Духом Светым вишиѣ силе твоє
— Од кога се безбожници плаше —
По свршетку поправляня лѣта'
Позвао си на позорѣ свѣта.

Слободу нам теби сродног Духа,
Любав к' теби и Човечству своме,
Кою 'ное страстій людских рука
Стаманила на свѣту овоме,
Њим ћеш послат, да сви' смртних срећа
Буде вѣчна, права и найвећа!

Слава, хвала, пѣсма Свевишиѣму
Од Славянског людства васколиког!
Он ће послат' Спаса Духа њѣму,
Помиловат' како нигда никог!
Бог што почне свагда и доврши,
Сва противства тренутком распрши.

Павле Поповић Ш.

ГЕНІЙ СЛАВЕ.

Над животом Христа Спасителя,
Геній Правде, Слободе, и Любве
Морным крилма од вѣкова лебди;
Тужно тужећ' подлу судьбу свою,
До небеса ядом вапіюћи,
Христа Бога заштитника свога
На престолъ позиваюћ' земско,
Не због крайног суда и пресуда,
Но да силом своіом божественом
Дух и чувства потиштеног людства
У сагласѣ Бога вишнѣг сведе.

Глас Генія и Бога се косну,
Те не твори, ка досада што є,
Он не шалѣ сина лицем Христа,
Веће шалѣ у народа лицу,
Од почетка кои па до данас,
Сва семена Божіег пламена
У свом духу запретана чува,
За Слободу кои є и Правду

Мученія претрпію силна.
А за чіє друго, милый Боже!
Нег' за людства само спасеніе?
Такву жертву кад си принашао
Роде славный, Матере Славіе!
Магновенѣ садашньости пази —
У ньой бери плодове прошлости,
У ньой сади семе будућности,
Замке ту҃ег духа с' себе збаци!
Твоим духом ка дѣланю ступи.
Тежньи Христа сина Божієга
А за твою и Майке ти славу —
Силу, живот, духом твоим даруй.

Авер. Милослав Перић.

АПОСТОЛ ПАВЛЕ.

Гора спава, листак саня,
И водопад бунца,
Ніє тайног ни сиграня
Измеђ вѣтра, измеђ граня, —
Ни трага од сунца.

И звѣздано небо скрила
Тмина, као тесто,
Црна с' ноћца свуд повила
И сав свіет обгрлила,
Живот свуда прест'о.

Ал' из санка гора преза,
Скор ю корак буди
Ка гром кои ню потреса
Да ю вата ужас, еза;
Будна од стра студи.

Насртљиво корачанѣ
Човечіе есте,

Мукла грла зло псованѣ
Горског вѣтра ка урланѣ
Продире у безде.

Беж' далеко душо свака !
Ако т' сретне сада
Прва яма твоя — ѣ рака ;
Твой є живот танка длака ;
Све од ватре страда.

Кад кроз облак звѣзда продре
Да му стазу явля,
Тад се виде устне модре,
Пламен-лице, мишце бодре
Тарсанина Савла.

Очи свѣтле ка углѣни.

Он на гору с' дере :

„Знаш ты горо, кажи мени,
Нове мысли, нове сѣни

И те нове вѣре ?

Што с' Христова вѣра диже

По градови, сели,

Разлива се свак-дан више,

А отцева наших сниже

Пада свак-дан бѣлый ?

Доякошню газе вѣру
Слѣдници Христови,
Па непазе у том мѣру
Премда свакій дан их ждеру
Безбройни гробови.

Ай да ми є скоро стићи
У град Дамаск бѣлий!
Там' ѣу цѣло людство дићи
Да с' подави, кано тићи,
Христа пород цѣлый!

Брже ного — “ Гора плану,
Заблиста се стаза,
У поноћи дан му свану,
Сто сунаца пред њим' стану,
Христос му с' указа :

„Савле, Савле, што ме гониш
Божієга сина,
Пред ким треба да с' поклониш
И Славу му да раззвониш
До крайних дальина”?

На пут Богу ти нестаде
И Духу времена,

Кога у свѣт Бог посладе
Из несреће да с' поваде
Сва земска племена!

Христос оде — за нѣм свѣтлост,
Савле протре очи,
Он у себе прими свѣтост,
У срцу му проври крѣпост
И у Дамаск скочи.

Не чиніо што мысліо,
Но славіо Христа,
Силне к' нѣму приволіо,
С мог е мука' прекужіо,
Осим смртне, триста,

Слова мудра и данас теку
Од свештена стола,
Наука' нам ліюћ' рѣку;
Она хвале сваком вѣку

Павла Апостола.

Павле Поповић Ш.

ПУТНИЦИ.

„Майко ядна, майко драга!
Изнеможе наша снага —
На каменю голом спати,
С оштрым тринѣм, мекиняма
Гладна грла продирати;
Радным рукам, свим мукама
Немоѣ ти помоѣ дати —
То сносити майко драга
Изнеможе наша снага! —
Што имамо још, самельи,
Па колаче справи бѣле,
И сваком по штап одельи.
Мы смо чули, люди веле,
Да имаде тамо, тамо
На истоку доста злата,
И ко тамо стигне само
Имат' ѣ га као блата;
Ка у нашой, у проклетой,
Ніе у той земљи светой! —
А ко тице, звѣрад рани,

Он ће с' бринут' да сахрани
И теб' баку остарѣлу :
Мы добысмо волю смѣлу,
Мила майко, тамо поћи,
Могнемо ли натраг доћи,
Быт' ће свима дост' помоћи,“
То рекоше сина оба,
Млад Радомир, млад Радивой
Своіой майци остарѣлой
У пролећа цвѣтно доба.

Сунце сину на истоку,
Пред колебом два юнака,
С њима майка, стара бака,
У њном ѣ суза оку. —
Преко брега из далека
Ютреня се зачу ека
Са црквене куле звона.
По три крста, три поклона
Све три душе учинише.
У молитви тиіой стоѣ
Њи побожных душа' трое,
Сада сниже, сада выше
Ютра пѣсму звоно поѣ;
Горскій вѣтрић час доноси
Ясног звона ясне гласе,
Час далеко њи односи

На сарану у таласе
Синѣг мора далекога,
Ил' у дворе вишнѣг Бога.
Кано пѣсме далног звона
Непостоян глас є баке,
Єца она, збори она
Старым гласом рѣчи 'ваке:

„Мой породе, сав мой роде,
Рано сладка, горка муко,
Незгодо и десна руко,
Мои боли, мой мелеме,
Ви премили синци мои!
Мысли буйне и големе
Зелен мозак у вам рои,
Вас штапићи воде слѣпи
У спасеня стан тай лѣпый,
Путем пуным црне яме,
Пуным вѣчне шумске таме,
Путем глатким и клизавым,
Пуным цвѣћем мирисавым!
Ты беш, синко, там заићи,
А ты овде, можд', остати,
Па ни єдан к мети стићи,
Майци помоћ нико дати.
Майка ваша сад вас моли,

Выше себе кое воли :
Памет вашу наострите,
Срца ваша оружайте,
Главом срцу помоћ дайте,
Ак' желите да видите
Свету гору дивне моћи
Из нѣ донет' нам помоћи.“

Там' на кули звоно стаде.
С истока се сунце крену
Путем неба големога
Младог ютра у пламену.
И синова' стална нога
Сад се лати пута свога,
Тужна майка ах остаде,
И на голу стѣну паде. . .
Иза брега кад су стали
Синци к майци повикали :
Ой премила майко с Богом !
Одзив майке, ког чекаше,
Мртве горе им послаше —
Одзив : с Богом, с Богом, с Богом ! . . .

Међ' горама у долини
Покрай пута нетрвена
У листнатих дрва' тмини

Уздигла се сива стѣна
Дворца мала, чудновата.
У шушнякма окол' нѣга
Од славуя густа ята,
Пѣсама им сладка нега
Пролазеће редом зове
Да под дрвам', међ ружама,
На мирисным постеляма
Тешком тѣлу покой лове.

Измеђ гора' од запада
Два с' путника виде млада.
Они путем иду скоро.
Кад сгледаше дворац бѣлый
Протрну им корак смѣлый —
Они иду — иду споро. . .

„Радомире, драгій брате,
Млад Радивой брату збори,
Сад у камен срце створи,
Немой брате виле да те
Са нашега пута врате!
Онай дворац пун є вила',
Чаролија', нѣвиних сила',
Плѣнителне пѣсме кличу,
Пролазећег сваког вичу.

Кад будемо покрай двора :
Не сѣхай се ты одмора,
Идућ' спавай — ал' несаняй,
Нит' с' ком' являй нит' покланяй,
Ватру тѣла мозгом мори,
Нит' шта мысли нит' говори!
Иза двора измеђ гора'
Быт' ће доста нам' одмора.“ . . .

Покрай двора кад су стигла
Два рођена млада брата ;
Капци златни двора с' дигли,
Отворила сва се врата
Од бисера, сува злата.
Излећеше вила' ята.
Отворена сва е тайна ;
Чаролија' силом баю,
Удесиле грла байна,
Плѣна пѣсме извисяю
Красне виле златокосе.
Од облака' руво носе,
И од звѣзда' пас имаю,
Груди наге, ноге босе,
Путницима вак' пѣваю.

Предня пѣсма вила'.

Ой путниче,
Самртниче!
Кад мудруеш,
'Тад лудуеш!
Од нас бѣжиш!
Куда тежиш?
Мети тавной
Ником явной
Кою сматра
Мысли ватра,
Коя лаже,
Непомаже.
Сестре виле
Там' су были,
И теб' кажу,
А не лажу:
Код нас ишта,
Тамо ништа —
Голе стѣне
Без промѣне;
А шећера
И бисера,
Сребра, злата
Као блата

У нас доста,
Ка' там' поста.
Мани с' пута,
Од тог труда
Ніє вайде —
У двор айде
Вила' дѣва'
Да ти пѣва
Сила земска
И небеска;
Дѣви вили
Брате мильй
Руку пружи,
Да ти служи
Грдна сила
Свію вила'!
Люби лице
Од кральце
Вила свію!
А волю
Виле тебе
Него себе.
Ой та стани,
Ту остани,
Види лице
У кральце

Как се смее!

Где є, где є!

Ой путниче,

Самртниче!

Млад Радомир занесе се
И на виле обазре се,
Кральица се на нѣг смѣши
Ка'но сунце свѣт кад крѣпи.
Он невиди, он ослѣпи,
На бѣле іой груди спѣши.
Брат га зове, виче, моли,
Сѣћа г' майке, себе, мете, —
Него свима слѣпо дѣте
Мамительки вили воли! . . .
Ой! Кральица грли нѣга,
Прси, вреле грудве снѣга,
Звѣзде очи, коса злато,
Све є нѣму, све є дато,
У нѣговой све є власти —
Куд ћеш веће, болѣ сласти?!
Брат іош зове, — он презре га
И с вилама у двор бѣга. . .

У свѣтлости и у тами
Радивой пред двором чами.

Болови му груде стисли,
На спасенѣ брата мысли. —
Заман чека тридна бѣла,
И три тавне заман ноћи
Он проведе — без помоћи
Виловскога с' плашећ' тѣла,
Кад четврта зора руйна
Свану, одкад брат му тамо;
Вика, хука чу се буйна
„Да из двора нѣга дамо!“ —
И спадоше дворска врата,
Покуляше из нѣх виле,
Оне пою пѣсме гниле,
Оне носе младог брата
У лад младе трешнѣ ране,
Да га под нѣом, ах — саране.
На носилам' сува злата
Дванайст вила нѣга носе.
За носилам' ко е оно?
Вила, коіой сузе теку!
Ах у нѣних грудій млеку
Цвѣт е овај свѣж утон'о —
Краљица е вила' оно! . . .

У гроб нѣга положише,
На гроб руже пресадише,

И краљица сузе трише :
Ніе нѣга, ніе выше ! . . .
Око гроба виле сташе,
Смртну пѣсму запѣваше,
А краљица над свим' виче.

Стражня пѣсма вила'.

Ой путниче,

Самртниче !

Има выше

Ту гробова

Од робова

Любве наше,

Коим' даше

Сладке чаше

Виле бѣле,

Да с' веселе !

Душе лоше

Немогоше

Сласт поднети,

Па умрети

Морадоше.

Крайнѣ ложе,

Вѣчно ложе

Гроб е сваком

Так неяком!
Людскій сине
Од прашине,
Знай путниче,
Самртниче! . . .

Грозна пѣсма њиних грла'
У двору е тек умрла. —
А Радивой на гроб гледи,
Реч с усана тече бледы':
„Авай брате! быше л' вредне
Те тридневне твоє сласти
У чаробной там' области, —
Да с' не сетиш майке бѣдне!
Шта ти сада сласти вреде?
Што си мени зад'о бѣде!“
Зацѣну се: с Богом! „С Богом“
Од гроба се одзва нѣму. . .

Млад Радивой вичан свему
Далѣ пође сталном ногом, —
Своим путем далѣ дође
И изчезе у горама.
Много трудна пута прође,
Сачува се много яма,
Кроз много се проби тама'.

Труди пута, слаба рана,
И дальина сродног стана,
Сѣхай майке, муке нѣне,
Пропаст брата, — све га еде
Удвая му пута бѣде,
Ал он иде, ал и вене! . . .

Сяйна мета, на истоку
У земляма болѣг свѣта
Радивоя тавном оку
Већ еданпут већ затрепта,
Он радости сузе проли.
Ал још само брдо едно
Мора прећи момче бѣдно!
Надвладаше нѣга боли,
Ах па прећи не бы' вредно! . . .

Там' под чарном оном под последњом гором,
Под цвѣтнатом липом, пред бистрым извором,
За духове напој светый кои лѣва;
Младый Пѣсник тамо сне вѣчности снева.
Око свог обраслог са невеном гроба
Око Славе виє с' дух му свако доба.
Равне коцке дуси ту с' нѣговим бруе;
Вѣнце Славе нѣине све земске олує.
Нигда спирит' неће, нигда cadre быти,

И подлунни дуси свѣже ће им вити
Док последнѣ трае на небеси звѣзде,
Дух непада нигда у прошлости безде! . . .

Там под чарном оном под последњом гором,
Кое круна, сунце, вѣчном блиста зором
Млад Радивой лежи под нагнутом крстом.
На сребрной стѣни горе Вѣчным прстом
Дух вѣчности златна начичкао слова,
И ко донде доспѣ, слова чита ова:
„Кад се смрче тѣлу, тада духу свану:
Дух младића овог сад е у мом стану.
Црна тежка земля духове не гнѣчи:
И тлѣненный човек само под њом ечи.
Ой путниче свакиј пред споменом клечи!
Обожавай сталне Радивоя труде:
Он раскрчи тежке довде теби путе!“

Браће стопам' многій путник слѣди,
И гробове браће редом гледи.
На првог, што на по пута оста,
Вила' руже давно увенуле,
По гробу му пелена е доста, —
Другог брата по гробу просуле
Невен-семе вишнѣг духа руке,
Златный Невен вѣчно на њѣм' трае, —

Тамо путник пушта уздисае :
Овде пута заборава муке,
Духом Младше срце свое крѣпи,
И одлакша пута тежка бреме.
Путник єдан, када буде време,
Попет' ће се на вр мете лѣпе,
И Тай ће, за труде Радивоя млада,
Утѣшит' му майку од нѣнога яда.

Павле Поповић Ш.

БРОДАРИ.

Мы, со јині доказали, zname.
Než to skryto prede јинymi,
Co my w knize lidstwa byti mame.
Slawy Dcera.

Спремна ено лађа стои
Да у широк плови свѣт,
Сад бродари! да нам пои
Вишиѣм Богу душе лет,
Да на путу овом светый
Дух разума на нас слети,
И уклони случай клет.

* * *

Па и стари наши мили
Побожни су увѣк были,
И у шуми, лугу, гори,
Гди се одек пѣсме ори,
Уз гласну су поѣћ' струну
Дичной Слави и Перуну,
Чисте жертве приносили,

У славу им вѣнце вѣли.
А и вѣра како Христа.
У Србина души блиста,
Косово ће казат' тужно,
И минуло робство сужно.
Зато браћо! да нам дѣло
Почне, сврши Богопѣло:
Сама мудрост са небеса,
Чинила є све чудеса.

Ха! и вѣтра ево крила
Поспѣшнога носе брод,
Дай дижимо и вѣтрила,
Да с' ускори лаган ход:
Још на весла оштро свакиј,
Да полећай брзый, лакый
Принесе нам труда плод.

* * *

Дуго нам се не дало
Згодног вѣтра добит' моћ,
Кад є другим сунце с'яло,
Код нас густа б'яше ноћ,
Кад код други с' цвѣће брало,
Нас є яко стез'о лед,

Ал се коло окрећало,
И гле! на нас дође ред.
Сложно зато, браћо мила!
Моћ нам јака, живот нов,
Крѣпка воља да'ће крила,
Да стигнемо других плов.
Они су нам веће здраво
Очистили овај пут:
Знамо сада куд е право,
Гди е стѣна или пруд,
Напред — напред! моћно виче
Нашег доба звучный глас,
Јоште далѣ невен ниче,
Кои браћо! чека нас.
Јоште далѣ леже блага
Коя дижу срца драж:
Крѣпка воља, умна снага —
Па ће вѣнац бити наш,

* * *

Исток пламти кано зора —
То е Славске звѣзде плам:
Из далека с' види Гора —
Ту е Славе светый храм:
Тамо, тамо Србског рода,
Да с' управи течай брода,
Дух времена иште сам.

* * *

Давно іош у доба глуво,
Кад и сами муче пѣтли,
Кад све носи сказке руво,
Свѣт истине гди не свѣтли,
Кад є іоште майка Слава
У средини дѣце была,
Грлили се браћи права,
Єдною майцо вѣнце вїйла.
Ил су кулу од милина,
За знак сродства зидат' хтѣли,
Па мудрошћу Бож'ег чина,
У рѣчи се мало смели:
Ил у буйном младом вѣку,
Колѣвка им бѣше тесна,
Те у ширу свѣта рѣку
Мамила ій жизне весна:
Па моћнога стабла гране,
Што се право к небу вїйле,
Разкрилише с' на све стране —
Гди се млоге осушиле.
Но кад време,
Сродно племе
Ближем опет прибра краю,
Ал гле яда,
Из ненада,
Да се браћа непознаю.

Мѣсто слово,
Да на ново
Єдно с другим скопча ближе,
Любав пада,
Раздор влада,
Брат на брата руку диже.
Поток врви,
Братске крви,
У коме се мрзост купа,
Гроза рата,
На гроб брата
С лупаюћем ногом ступа.
Ху! затвори бола враче!
Прошлости нам овай лист,
Над ким срце горко плаче
Дух се братства грози чист,
И засуши рѣку страсти,
Што зависти носи чун,
И любви опой сласти
Славскій народ свѣтопун.
Ты времена моћный Душе!
Задани нам Славскій род,
Да нам майку неугуше
Горке сузе — туге плод.

* * *

Ено из свег Славе края,
Бродарско се чує „ой“!
С Неве, Висле, и Дуная,
И Велтаве гди є спой.
К Узаймности спѣше Гори,
Гди се Славски чую збори,
Будућности даюћ крой.

Кад є време дошло мени,
Да с' узвыси Славе рог,
Онда—й Тебе Славскій Геній,
На свѣт вишній посл'о Бог,
Да се винеш у высине,
Одкуд свѣта с' види край,
И разгониш срама тмине,
Коє су нам треле гай,
Да у сродне бациш груди
Моћнога ти духа зрак,
У Славяну да с' пробуди
Будућности саяне знак.
Да сва браћа к одной цѣли,
Умны крила' дижу лет,
Само едан корак смѣлый,
Награда ће быти — свѣт!

И гле! ено исток сину,
И освѣтли Сѣвер круг,
Шумны Татра там высину,
И васцѣлый байный Юг.
Одсвуд браћа к Слоги теже,
Ка'но цвѣћу пчела рой,
И свуда се већ разлеже

Узаймности милопой.

Што с' невиде дуже браћа —

Тим є слаћій састанак,

Што с' доцнїє сунце раћа —

Свѣтлости є мили зрак.

Што нас већма туга згаћа,

Што є бѣде дубльїй рез —

Радости є чаша слаћа,

Красне слоге ячїй свез.

После оштре зиме дуге,

Мио нам є цвѣтний май,

А за пакла ко зна муке —

Цѣнити ће знати рай.

Хай! у коло с' ватай наше,

Ко є Славском добру рад,

Слогом свакїй нек с' опаше, —

Та є нама якїй град.

Па ће онда майка Слава

К небу весео дизат' клик,

Вѣнчана іой лавром глава,
Домаши'ће звѣзда лик.

* * *

Ено већ ко Славе Гори,
Слав-бродова дође тек,
Сад бродари! да нам с' ори,
Трубный хвале Богу ек.
„Па сви сложно на высину,
Доћићемо на чистину,“
Куд нас Славе зове вѣк!

НА ВЕЛИКІЙ ПЕТАК.

И пуцаю свезе непрекидне
Свемогуѣства утврѣене руком,
И стихія одузданих стреми
У хаосу смирити се ите,
И ломе се осовине земске,
У грумене распада се земля,
Из корита' плюскаю се мора,
И небеса с'урвати се прете,
Сіяюћи лучи изумреше,
И свѣтила надвладаше мраци,
Дан у ланце, ноѣ на престол седе;
Адове се отворише двери,
Кроз њи с' чує дрека продирућа
Муклих гласа' демонских кралѣва'
На торжество своієх робова'
А на трепет, ништоженѣ вѣчно
И последнѣ побожнієх душа':
На Голготе судебномє брегу
Гроб за мир су они изріяли,
Крет у нѣга усадили срамный

Да на нѣму Човечство истребе:
На том крсту васцѣлога свѣта
Міра Човек данас издан'о є!...

Слава теби превишній Човече!
Слава теби вѣчный Сине Божій!
Уда лѣпа, циглу земност твою
За истину, правду и слободу
Ты си на крст срамно повит' дао, —
Разбит' даде сосуд Духа твога,
Да Божества разнесу с' мириси
И у крайнѣ свега свѣта углѣ,
Да задану и найманю душу,
Да подобна теби Богу свака
Тобом позна любав истиниту,
С ньом истину, правду и слободу, —
Те залогѣ Човечства да брани
Искрам' духа пепел презируѣим.

Вѣчный душе, сило немѣрима!
С крста прени, сво бытіє крени,
И разруши демонова царства,
До последнѣг фарисеє скруши,
А падшега избави Адама!

Бѣдной земли свѣтила поврати,
И оцари вѣчным престолима
Любав, Правду, Истину, Слободу,
Подари их народом у Слави!
Сине Божій, Сине Човечества,
Падши род те потребуе людскій
О воскресни! воскресни!! воскресни!!!

Павле Поповић Ш.

ВЕЧЕР.

Крієте се и ви последњи свѣтлаци!
Сунце пуштаюће с' у дубльину морску
Морате пратити, быт' у водной раци! —
И Пѣвац ев' стиже на вршину горску,
Са нѣ гледи ваше умируће зраке
И — ка Пѣвац — пази на небесне знаке. —

И мота се Запад у густе облаке!
На крайный дан личи урланѣ вѣтрова,
Гдѣшто свѣтлост звѣзде пробіє кроз мраке,
Но судбеныи облак сваку кріє с' нова.
Крик, плач, стра и гроза свуд бѣснеѣа тамо
До Источних брега' допире овамо.

Неплачите кивна о западня чеда!
Небойте се! Скоро Источна ће зора
Озарит' вам землю и лица вам бледа —
И на вас ће зраци с ових доћи гора'.
Топлія од ваше, не спалює ватра,
Кою ћет' узрети са вр'ова Татра,

Павле Поповић Ш.

С А Н.

Крст на себе свакій мети!

Позри небо, Бога став!

Да нам Бог и Іован светый

Благ помоћи пруже длан;

„Помоз' Боже!“ по памети

Нек свакога оног лети

Кои слуша Пѣвца сан. —

Пре гласника бѣле зоре

Одгн'о ме є крви жар

Из постелѣ у сред горе.

Ту ме липе, мая дар,

Мирисима задануше,

Те се уда моя сруше, —

Нѣи надвлада снова' цар.

Под найлѣпшу липу мету

Уда моя любкій сан,

Али Дух по вышем свѣту

— Гди имаю дуси стан —

III Ослобођен води свуда

Єр немаше тлѣна уда
Свог господства над нѣм длан.

На той страни, гди роѣено
Сунце првый пусти зрак,
Стадо Христа побѣѣено
Гди притиск'о клетый враг —
Той кад страни Дух мой стиже
Доѣ, гора с' пред нѣм диже
Коя нема смртног траг.

При той гори Дух мой стаде,
Задржа га вышній миг;
Када на вр, ал' имаде
Шта видити — чудан лик!
Под скунѣном липом вилу
Види; стас іой у црнилу
Обавіен свеколик.

Оборила крилу главу,
Рукам' брани суза' тек,
Оплакуе свою славу,
Свой споминѣ блажен вѣк.

Гле! ал' вила сад устаде,
Чим устаде, одма стаде
И од плача нѣног ек.

„Докле є се могло, Боже,
Чамила сам овде я,
Подносила судбе ноже,
У болови грезла сва;
И твоя є света воля
Да већ моя мине боля,
— Сврше с' лѣта трплѣня!“
Кад помоли с' вако Богу,
Свой обвати рукам' пас,
Па ка што 'но я немогу
Нит' единца иког' глас;
Ка' нас више, или една
Што є само вила вредна,
— Так у згодан кликну час;
У удесан час, кад ћути
Све боравећ страстный сан:
„Кћери моє, мож'те л' чути?
Майке вам є сутра дан!
Брже майци бѣле виле!
Од давна сте невидиле
Облик майке преядан!
Затрепета гора цѣла,
И трепету нема край,

Єр за єдном друга бѣла

Вила лети као змай,

Па ружична, или бѣла,

Ил небесна риза — тѣла

Узвишує сваке сѣй.

Прве виле, коя стиже,

Изнеможден, трпећ' взор

Кад погледа Дух мой ближе, —

Да є нѣзин тужан двор

На мућеной Висли, позна ;

Она тужна прва дозна

— Гди ѣ' сестара быти хор.

Поглед моћный, стас великій,

Друге виле видећ' Дух,

Одма позна на той слики

Да є нѣзин Невскій луг.

Млада треће каза ватра

Да є стигла с' вр'а Татра'

У сестара своих круг.

У четврте, коя дође,

Руци гусле виђе он,

Коим пѣва све што прође,

И юнака' миліон

Косовскієх диже хвале, —
Да на вршку од Авале
Та имаде, сазна, трон.

И с' Балкана виле младе
Виђе Дух мой дичан стас,
Још и друге сродне саде
Указаше свой там крас,
Обколише свою милу
Родительку стару вилу
Ка бисером кићен пас.

„Помоз' Бог Вам ћерке миле!
— Рече она скупљѣным —

Ай гди сте ми досад' биле? —
Майка ваша у овим
Лежи горам, кою сила
Од Вечерњих црних вила'
Оставила бѣдам свим!

Ви млађана от'шла дѣца
У далекій, бѣлый свѣт,
А майку вам вашу штреца
Бол срдачный вазда клет,
Па и ваше патнѣ множе
Срцу майке ваше ноже —
Нѣи невиди другій свѣт.

Познайте се ћерке драге!

Познай една друге стан,

Па да тамне трете враге!

Ѓдна другой дайте длан!

Сестра сестру нека воле!

Све за єдне знайте боле —

Там прослав'те майчин дан!

Неслога є ваша мени

Причиила овај плач!

Слога ваша усађеный

У грудима моим' мач

Извадит' ће — Любав ваша

Вр спасеня єсте наша,

Нашой рани циглый врач!

Цѣлова се, даюћ руке

Ѓдна другой, вила' збор;

И спадоше с' срца муке,

Майке весео поста взор.

И кад прну ризу збаци

И ка сунце по облаци

Сину — вила' кликну хор:

Слава теби майко славна!

Слава дична Славю!

Да ти буде Слава явна

Слав те преуносио!

И липа є процватила

Под коіом є Слава была —

Дух мой све є видіо. —

Сад над главом запѣвао

Поздравляюћ' зоре час

Пѣтао, Духу знаке дао

Да се у мой врати стас ;

И я прену, виђе свуди

Гди источна зора руди,

Круг обас'я земный вас. —

Крст на себе свакій мети!

Позри небо, Бога стан!

Да нам Бог и Юван светый

Благ помоћи пруже длан ;

„Помоз' Боже!“ по памети

Нек свакога оног лети

Кое чуо Пѣвца сан!

СПАСОВА НОЋ.

Светозара Свеслава Милетића.

С П А С О Б А Н О Я

Ciemno wszędzie, glucho wszędzie
Co to będzie, co to będzie?

Mickiewicz.

ВЕЧЕ.

— Гора, у нъой —

Вила.

(с' гулама и два цвѣта)

(п ѣ в а.)

Сунце зађе, и са гора',
Последњи му с' губе зраци,
Праштаюћ' се од обзора
Што по врху њину баџи.

* * *

Ай! како е тихо вече —
Мѣсец мило са звѣздама
По плавоме небу тече,
Ол по своду вѣчног храма.

* * *

Сад покоя смртни жуде,
Бога молећ' санка лове,
А подлунни дуси блуде,
И купесе у зборове.

И што њина сврше знања,
Све се сутра збыти има,
И людима то се саня —
Али само Пѣсницима.

* * *

Њима у сну каже вила,
Јл' у души кад им горе,
И саме њ носе крила,
Те са дуси сами зборе.

* * *

И руй-зора кад заруди,
Пѣсник скида гусле байне,
Милу своју браћу буди,
И пѣва им ноћне тайне.

* * *

Како мало чаролійско вече
Од ютренѣи цветића затече,
Што се земном напаяю росом —
Да не свену — ил нападну косом.
Ал' цветови, к'о су ови мои
Кое крѣпка неба роса пои,
Они цвѣтом цвате у вѣкови,
Ал' вѣков'ма за л' и ничу само.
Кад е было — едва ми е знамо —
Да донесе син ми цвѣтак новий —
Он ми паде, и Юнака нема,

Да ми вѣнац Спасенія спрема,
И вече ми за вечером тече,
А горе ми јоште тугом ече,
Вечерас е са просути зраци,
Сунце село за онај облачак,
А то често на промѣну слути,
Из нѣ мени наде сја зрачак.
Но као нешто да по гори лупа, —
Гле! кроз густиж ко овамо ступа.
То е Пѣсник, ер нѣму е само,
Дато ове у предѣле доћи;
Кроз чаробну л' ову гору проћи;
Пѣсници су дрбродошли знаци,
За нѣм иду и добри Јунаци.
Даница е сунца преодница,
А' Пѣсници есу нам гласници
Сјајног свѣта од будућих лѣта,
(Пѣсник долази.)

Давор Пѣвче! но што тако плахо?

Пѣсник.

Нема страха нигди за Пѣсника.
Но ако си, к'о те сјајност каже
Вишњих само што обсипа лице:
Гора ова тад е моя мета,
Па с' веселѣм меша ми се чудо —

Да є тако око тебе худо.
Кажи ми се — еси л' вѣчна Слава.

Вила.

Слава нисам, — али сам од Славе.
Я сам сине твога рода майка,
Я му майка, вила Србіянка.
Коя 'но сам срећна негда была,
Срећна мати међ свом дѣцом мојом,
Док на небу живота юначка,
А врлине свѣтлише им зраком.
Сяйне звѣзде дома Неманића —
Ярко л' оно Душаново сунце.
Ал' кад време светом бою дође,
Да с' воює за дом и слободу,
И пресвето Име Исусово :
Онда сине твои прадѣдови,
Сви у бою ка'но мученици,
За Христову вѣру изгинуше :
Есу земно изгубили царство,
Ал' вам частног крста избавише,
Златног ключа за небесно царство.

Пѣсник.

И дивно су они опѣвани :
Крв юначка гди год им се проли,

Ту є никла гора од Явора.
И потомци по вѣкови теку,
У ньой гусле Яворове секу,
И тужећ' им пѣваю Юнаштво.
Ал из яда — нецвати нам нада.
Нити сїя сунце Спасенїя —
И гробови іош се пуне нови,
Са жертвама од твои синова.
И мени є бабо оставіо
Гусле своє, па кад ми се поє,
Духу слична не даю ми гласа; —
Е сам чуо, гди се приповѣда:
Да када є х'тѣо Свемогућій,
Да му с' Слава и на земљи поє,
Као Анђели, што-й на небу трубе,
У блаженом онда є тренутку,
У споснью землѣ са небеси,
Духа л' вѣчна са природом младом,
На земљи се ваплотила Слава,
Да пѣваюћ' вѣчног Бога слави.
Пре є была у народу нашем,
Гди є саде, то мало ко знаде, —
Кад ал' у сну гора ми с' прикаже,
И Анђео предамно се яви:
„Айде за мною, айде к Славе Гори,
„Тамо вама Спасенїє зори,

„Там є Слава, и у нѣну храму
„Ты будућност хоћеш видит' саму ;
„Нѣне л' тайне да се яве вѣку —
„За то с' гусле на Слав-гори сѣку,“
Я се дигнем, за Анђелом поћем,
И у гору кад већ ову доћем,
Он изчезну, и я ка истоку,
Док ми ты се неуказа оку —
И помисли, да сам већ на мети.

Ви́ла.

Ніє ово гора тайна' светы,
Ал' и кроз ню проћи ти се мора.
А ово є Мученика' гора:
Кад є силом невѣрног Месеца,
Нарастило Излам-море мутно,
И гонѣно буром разореня,
Разлило се да потопа поля,
Гди под любким Христіянства сунцем,
Бѣше никло семе просвећеня :
Онда сине ! вѣкови су дигли,
А од силни костію юнака',
Све синова мои и сестара,
Гору ову, да се Излам-мора
О ню бурни разбію таласи.
Ту сам и я у борби за правду,

И за вѣру и Спасенѣ свѣта,
Клонув' четир преспавала вѣка.
Кад ал' кроз сан моћна чуем гласа :
„Зора пуца — Устай Србска майко!
„Зором цвати слободе нам цвѣће,
„Быт' ће теби вѣнац Спасенія.“
Пробудим се — а код мене Ђорђе,
Цвѣт ми овай он пружи са рѣчма :
„Ево цвѣта, он свѣдочи майко!
Потоп твога да опада робства,
Никао є на полю Мишару,
Напоеном синова ти крвлю.
Срб-Юнаци, твои Соколови,
Тврду вѣру чрез мене ти даюћ',
'Вако теби у поздравлю кажу :
„ „Широка є Србска дѣдовина,
Од Дунава до Јадранског мора,
Славне Фрушке, изнад Скадра л' бѣла,
Ако Бог да, и срећа юначка,
Сву ћемо є преодити широм,
Докле вака не нађемо поля,
И на њима још евака цвѣћа :
Да т' сплетемо вѣнац Спасенія,
С' њим ти дичну увѣнчамо главу.“ “
„Амин! майко, и я тако кажем.“
Вако Ђорђе па од мене пође —

Дигнем главу и туга ме снађе,
Како су вас разметнули майци!

Пѣсник.

Ка'но Юде Христово одѣло,
Кад му свето прободоше тѣло;
Тако судба миле домовине,
Твое, майко, подѣлила сыне.

Виѡла.

Како тада — тако ѿ и сада,
Ђорђе паде, и Юнака нема,
Да ми вѣнац Спасенія срема.
Већ гусле ти ев' даѿм Пѣсниче,
Коих явор на Слав-гори ниче;
Уз њи нек ти глас к' своима кличе:
Да се сете завѣта и Бога —
Та нек само братска сја Слога,
Па још 'вака цвѣћа нићи море,
К'о с' Мишара, са Црне ли Горе.
Кад ми вѣнац Спасенія сплету,
С' њим на дику свем и Славском свѣту,
Хоћу майку Славу увѣнчати.

Пѣсник.

Хвала теби, виѡло, на гуслама,
Ал' я нећу уз њи зацѣвати,

Док не дођем до у Славе храма,
Ту да тайне будућности слуша —
И тек онда запѣва ми душа.
Кажи само, кажи вило мени,
Гди є Слава, гора, храми нѣни?

Вила.

Слава моли још на небу Бога
За народа спасеніє свога;
Кад є мени зора забѣлила,
У зори ми Слава се явила:
„Благо мени! ты с' ћерко пробуди —
Видиш гору на истоку сјайну:
Сад се труди, друге сеє буди,
Нњи слободи, и славно ій води
Ка истоку, на Слав-гору тайну.
Тамо сама скоро быћу с вама.“

А Слав-гора ніє још далека:
На край горе, сине, Мученика'
У єданайст бистры источника'
Узаймности потекла є рѣка,
Она стиже, гди с' Слав-гора диже:
Ал' гле! друге неволѣ и туге,
На край горе, куда проћи треба,
Засѣли су противници неба —
Оне л' клете црна пакла чете:

Єдва може вила надоблачна,
Избећи им умишляя мрачна.
Падне л' смртный ко у њине руке,
Тог чекаю свеколике муке,
Ял' превари с' од речій им слуха,
Па се врати и изгуби духа —
А и тако као да с' нешто мути.

Пѣсник.

Кад су мени само знани пути,
Од намѣре мене неће свете,
Ни све пакла одвратити чете. (оде).

Вила.

Слушай! како из далека хуи.
Горско лишће све се већма креће,
То одиста спрема се к олуи,
Прах, гле! олош како там узлеће,
И с запада ено се облачи, —
А како є тихо вече было;
Јо оном, ког є намамило,
Да са прага у поля корачи:
Так морнара тихо море вара.
Пѣсник — оде — зато и не мари:
Живлѣ чувство Пѣснику се дари,
Другим млачно — нѣга свог зажари,

К'о природа увѣк є у вреню, —
И без мира у сила' є треню —
Ал баш зато он много и страда;
Када други сладкій сан бораве,
Он кроз буре и кроз ноћне страве,
Продире се у духова владу,
Да б' назрео гдигод рода наду.
Благо нѣму: да му дух нестрепи,
Но у борби іош се 'вакой крѣпи,
И кад страда, да му є услада.
Гле! и глуво с' доба приближує,
И све већма дижу се олує —
Док не прођу, айд' к'о виле сваке,
Да се винем небу над облаке.

(пѣваюћи)

Када бура землю тре,
И од страха смртный мре,
Над облаке с' носим я,
Тамо нема бура ма'. (изчезне.)

ГЛУВО ДОБА.

(Другій край горе — чета врагова — бура)

Сатана.

Іош єданпут да се с крстом грѣси —
Яли пак'о мѣри са небеси;
Ако небо у трипут помаже —
За л' и пак'о треїій пут не лаже. —
Єсу л' наше све готове силе?

1. Враг.

Са землѣ су све се икупиле:
На бой спремне чуєш како с' бѣсе,
Да се гора од бура им тресе.

Сатана.

Сада иди, до пакла се спусти,
Гди с' врагова іош чопори густі.
Нек на аду отворе се врата,
Сви нека су до одсудна рата.
Е се хоће пресудити сада,
Ко за навѣк да над людством влада.
А ви знате, шта с' небо заклело,

Да када нас и опет побѣди,
Неће нам се више знати слѣди,
Ал не хвала — конач краси дѣло —
Како само још на земљи стои?

1. Враг.

Ев' долазе посланици твои,
А из оне из земаљске части,
Коє све т' се покорава власти.

(два се врага укажу.)

Сатана.

Како стои тамо наша влада?

2. Враг.

Я сам быо сунце гди запада,
И радостне теби носим гласе:
Ка'но пріє, свѣтлост тамо ніє,
Сунце сѣло — зраци му се гасе,
А тама се по западу слеже —
И у наше многій паде мреже.
И к'о с' быо теби завѣрію,
У све крає он свѣта потеже,
И ко твою владу не признає,
На муке га свеколике дає.
Само — веле — ты им рани тѣло,

Мртвим' можеш читат' им опѣло,
Юш сувише да им сладиш гушу,
Живи теби заложит' ће душу.

Сатана.

О такима ни сумлѣ ми ніе
Нѣи одавна тама грѣха крие
Знам кад дуго побѣђени крстом,
Мы стениясмо у затвору чврстом:
Они риоѣ' под земљом дубоко
К'о су негда летили високо,
А чезнеѣи за рудама злата,
Аду опет отворише врата.
Но не носе л' јоште Име Христа?
Па нека јѣ: кад халбина с' блнста,
Што човека црну душу скрива,
Он е горій од врагова триста —
Тим се вара само душа чиста.
Како теби свѣт ми се одзива?

3: Враг.

Я сам быо на Истоку сунца
Он нам неда од себе ни рунца.
Ма се како я вѣшто претвара,
Он ме гони од вѣре олтара;
Ма да како од небройних часа,

Са крвавим бѣдама се бочи —
Он вѣрує іош у свога Спаса —
Пак'о нѣму іоште недоскочи.
До ако му, к'о се завѣриле,
Не досаде оне люте гуе,
До у нѣдра што се нѣму свиле,
Ако єд га нѣов неотрує —
Онда — —

Сатана.

Онда! — шта є онда? — шта є?

Да враг увѣк и сумню познає!
Гром и пако! да є увѣк тако:
Я кадгод се дигнем против неба,
Коме л' владат' над човештвом треба,
И већ ми се цѣла земля кланя,
И мени се о побѣди саня —
О вѣчном ли на земљи престолою:
Онда увѣк мени за неволю,
Єдно с' нађе непокорно племе;
Ал' док боя само прође време,
Сви народи нека се устреме,
Да стамане и то добра семе. —
Чуй! све већма олуине лете —
То су стигле све из пакла чете.
Айде к њима, развіяймо знаке,

И віори диж'мо с' у облаке,
Гди се земля од небеса дѣли;
И чекаю нас Анђели бѣли.
А вас двойца останите само,
Да се смртный не прокраде тамо,
И своима не однесе наду —
Тим нам може ослабити владу.
(Осим два—сви оду.)

1. Враг.

Код толики пространи небеса,
Шта є Богу до те землѣ стало?
Па и друго зло нам се надало,
Да нам владу оно племе стреса.

2. Враг.

И тог бы се сакрушиле силе,
Наше слуге да су сложне были:
Знаш кад запад дигосмо васцѣлый,
Мы на исток, ил на сѣвер бѣлый.
Ал' као смртна да туд нога иде?

1. Враг.

С гуслам' Пѣвца мое очи виде:
Млогима л' смо ускратили путе,
Да се заман овуд проћи труде.
Айд на страну, да га искушамо,

Ак' одавде храму пође правде,
Да по едан натраг га враћамо. (Уклоне се.)

Пѣсник (долази).

Далѣ с' немож' од црнога мрака —
Да л' є и ко живый запамтіо
Ваке ноћи буйне и олуйне,
Све се већма стиштаваю буре,
И віори застиру облаке,
Да с' невиди и надежде звѣзда!
Та ни тама ніє црня была,
Црна тама првобытне ноћи,
У кое є тайнепуном крилу,
Врила смѣса Богом растворена,
Да є свѣт нам из нѣ искрснуо,
Као остров што се диже новый,
Из Вулканом узбуреног мора.
Слушай — слушай! или су облаци,
Што се крше тамо у высини —
Ал то звони као неко оружѣ,
И јук се и вика се чує —
А на земљи све већ стишало се,
Као у Христа самртноме часу:
Тек на тресак грома небеснога,
Земля трипут єком одговара,
К'о на чекић крста прчастнога,

Што с' пучина одзивала ада.
Слушай — слушай! све се вика мложи,
Гром за громом, треск за треском слѣди.
Благій Боже! на што ово слуги —
Али млога, млога, Свемогућій!
Твоя чуда збиваю се онде,
Гди се земля од небеса дѣли,
Па ій люди невиде на дану —
Камо л' я ћу из густога мрака. —
Ил' сам с права пута заишао —
И ах! нема за мое Спасенѣ
Людском ногом утрвена пута:
Ту небесна само може муња,
Ол суштества вишег спасти рука —
И гле сѣвну — сѣвай, сѣвай, сѣвай!
Пут ми гори Славе освѣтлявай!

(Пође-пред нѣга)

1. Враг.

Стани Пѣвче! чуй ми на пут рѣчи:
Пре нег другог, найпре себе лечи.
Ко те гони, да кроз страве ноћне,
И олує пробіяш се моћне,
И да за род ты испіяш яде —
Кад се браћа сладким саном сладе.
Тражи леба, окани се неба,

И чим нѣму угодити треба;
„Осим себе не вѣруй Богова“
Данас єсу премудрости слова;
„Гди си, ту си“ наука є друга,
И ја оном, што се овой руга.
Ты с' рамени неисправи свѣта:
Ман' се рода, и будућих лѣта.
Врати с' натраг, тако срећан быо,
И на земљи с' дуго веселио.
Стани Пѣвче! саслушай ми рѣчи —
Од заноса найпре себе лечи.

Пѣсник

(моли се Богу)

Ты, ког вѣра вѣрне може
Избавити бѣде нас —
Помози ми Христе Боже!
Искушєня одбит' глас.

* * *

Са именом Христа, што искупи
Жертвом само човештво од бѣда',
И нам исто чинит' заповѣда,
Я ти кажем: Сатано одступи. (Враг изчезне.)
И на земљи многи су грѣшници,
Кои овом людства врагу служе —

Ал кайте се, кайте се бичници,
Да вам вѣчно не пропадну душе —
Гром се ори, — айде к Славе гори
(Пође — укаже се)

2. Враг

(притворно као да га невиди)

Да тај народ јоште спасен није,
Ма за помоћ да горко вапије,
И своме се Спасителю моли —
Зато срце продиру ми боли.
Но ил' пасти, или нѣга спасти —
Ј га више 'вако неостави.

Пѣсник.

Ко си Душе! из мрака ми с' яви:
Само ако светиня те краси —
Ты ми народ, ты од бѣде спаси!

2. Враг.

Ты си Пѣвче! оди мало ближе.
На овоме, видиш, листу пише,
Да „као што е“ на земљи остане,
Докле страшног суда дан не сване.

Пѣсник.

То неможе — никад быти неће —

2. Враг.

Я га дерем — тим се све покреће.

Но ты ми се сада натраг врати,

И твою роду и народу кажи,

На западу нек од людій тражи,

Кои ће се обштеници звати.

С њим нека се он на земљи здружи —

Да му руку к избавленю пружи.

И живот се хоће диѣп новыи — (тише)

Ал не само по Христови слови :

Вѣруй ! люди кад на небо гледе,

Тад падаю у пучину бѣде —

Пѣсник.

Доста — доста, ты Сатано една —

Да га душе я послуша бѣдна !

Ах ! помилуй, помилуй ме Боже !

2. Враг.

И он теби сада непоможе.

Чу' ли, како грми, сѣва, пуца,

Гди'но враг се са Анѣли куца.

Ено већ се развлаче облаци, —

Ако с' наши побѣдили знаци —

Онда. . .

Лик Анђела

(озгоре)

Скрушена є сила бѣса —

Пойте, пойте сва небеса,

Земљи дайте одѣк ваш :

Да с' небесна ори струя.

Аллилуя, аллилуя,

Слава Теби Боже наш !

2. Враг.

Гром и пако — шта то сја —

1. Враг

(бѣжећи)

Бѣжи, бѣжи, Анђео нас вѣя.

(Оба бѣже — Анђео за њима.)

Пѣсник.

Ха ! шта видим сад — Анђела иста,

Уз коега к Славе гори приста.

Анђео

(врати се)

Тако сада — и последњи ада,

Од мача су пали небеснога,

Знай Пѣснице! што се међ' дусима,
Найпре сврши у краю духова,
То на земљи после быти има,
Да се збуду пророчанства слова:
Сад за навѣк у Спасовой ноћи
Скрушене су зли духова моћи,
Свѣт будућ' є спашен од окова,
Што ад хтеде наметути снова.
Али землю іоште влада веже
Уловљених у њіове мреже:
Сване л' данак — он промѣну носи,
Адске слуге што немило коси.
А ты да си син Народа тога,
Што за правду многе бѣде сноси,
Тим се Пѣвче! с твоима поноси:
Он є избран од свевишнѣг Творца.
За слободе и за правде борца.
И без мене кад си искушєня,
Зла л' у груд'ма побѣдио вреня —
Айде за мною право к Гори Славе,
Да ти с' тайне будућности яве.

ЗОРА.

(Гора — на нъой Храм, и у нѣму)

ЗБОР ВИЛА'.

1. Вила.

И тако се миле сеє! снова
Мы ватамо сад у єдно коло,
После дуги немили вѣкова,
Кои су нас раздваяли холо.

2. Вила.

Кад бы наше неслоге и срама
Вѣци были ко кнѣиге листови,
Гди ій люди уписую слови,
Я бы прва изсекла ій сама,
Из прошлости наше кнѣиге црне.
Болѣ незнат' са синѣга мора,
Како брод нам ка пристанку сврне,
Єр сеѣат' се, іош є мука гора,
Да є бура амо га изнела.

3. Вила.

То су, сеіо, провиђеня дѣла —
Немой да га любав наша худи.
Чудни су му сакривени пути:
С ким намѣре оно има свете,
Кроз бѣде га често води клете,
И зло свѣта на добро окреће,
А из мрака к свѣтлости изнеће.
И бродари кад су у пристанку
Буру даю заборава санку,
Ол спомен им трипут радост мложи,
И гласе им к хвали Вишнѣг сложи:
Да из бѣде он Спасенѣ справля,
Из Спасеня да с' нов живот явля.

* * *

Айде и мы сад у коло,
Айд у слоге дивный спой,
И у колу наоколо,
Да с' од срца ори пой.
(Играюћи пѣваю)

1. Вила.

По Неви се син мой шеће,
По свѣту му Слава леће, —

Ал Слава є увѣк веѣа,
Искрен брат кад брата с' сеѣа :
У коло се с браћом ой!
Слав си — буди своме свой.

2. Вила.

На мутной ми седећ' Висли,
Син о бѣди своіой мисли,
И са ньоме мѣша сузе,
Што му прошлост Славу узе :
У коло се с браћом ой!
Слав си — буди своме свой.

3. Вила.

Гди с' Авала моя диже
Слободнїє син ми дише,
Ал да Сава одсвуд, зна'ће :
Крв-сузе л' му носи браће :
У коло се с браћом ой!
Слав си — буди своме свой.

4. Вила.

На Велтави син ми стои,
И у туги тако пои,
Не-йди к Лаби ой Велтаво,
Теци, теци у Дунаво.

5. Вила.

На високим на Татрама,
Син ми тоне у бѣдама, —

6. Вила.

На Балкану син ми єчи.
Неволя га люто гиѣчи. —

Друге виле.

А за сине свѣт зна наше,
Како горке пию чаше.

Збор Вила'.

Сачувай нас милый Боже!
Шта без слоге још быт' може: —
Ал у коло кад се 'вако
Од Славяна вати свако,
Край є онда тмини, бѣди,
А Славе им сунце слѣди:
С тог у коло с браћом ой —
Слав нека є своме свой!

3. Вила.

Слава майка у появу рече,
Кад видимо на небу знаменѣ,

Злог ли духа еа благим боренѣ
Гори да смо све у нѣна храма,
Да нас кѣри скуплѣне затече,
Я сам с вама над облаком была,
И боренѣ видиле смо сила' —
Славе іош нам ніе међу нама.

4. Вила.

Чусте л' сеє — небо проповѣда,
Да поноћна бореня духова
И на земљи на промѣну слуте,
С коє л' стране вѣчна правда буде, —
Да ће с оне бити и побѣда.
Ал каква су оно, сестре, слова?

1. Вила

(чита)

Овде сеє златни слови пише:

„У Славе се храму диже,
Престол наде — престол правде,“

Збор Вила.

Правду твою, правду
Небо земљи дай,
Правда ће од землѣ
Начинити рай.

2. Вила,

Чуйте сестре — славуй зору буди —
Где! пред храмом како с' свѣтле пути:
Ено Слава већ у храме ступи —
Айде глас нам да јој поздрав труби.

(Слава долази с младенцем на руци, пред ню)

Збор Вила'.

Поклони се небу с нама,
И весело земљо! пој,
Сад на теби неће тама
Више крити пород свој:
Небо шилѣ т' своју Славу,
Да Любави у появу,
Сад на престол седне твой.
Бог богуе на небеси —
А ты Славо! земљу реси!

Слава.

Ой давори! моје кѣри драге,
Ваша слога и ваше поздравлѣ.
Ал земля е јоште пуна грѣха, —
Ніе јоште за престолѣ моје,
Коме правда за подножѣ служи.
Ја међ' небом и земљом ћу морат'
Још лебдити у слободном зраку,

И тек будним од мои синова,
У облику являти се звѣзде.
Ал кад дође до суђена данка —
Сви духовна да с' отресу санка :
Тад кончина хоће прићи лѣта,
Моя л' влада од овога свѣта.

Збор Вила'.

Ты, кои си дао нама
Ясно грло, врлый дар,
И нашим даи пѣсмама
Анђелскіех труба чар,
Да нам народ из сна буде,
И о Слави нѣму гуде
Да с' ускори Славе час,
Да се чує нѣзин глас.

Слава.

Ал' чусте л' ме моє кѣри миле :
Бог є вѣчный, ком Анђели служе,
Духом своим задануо люде,
И духу є вѣре крила дао,
Да се носи у небеса свѣтла,
И са лица Божанства вѣчнога,
Ясне снима савршенства слике,
На нѣму ли вѣчне чита мысли,

И снешене на земљи оживи,
Ал' суморно кад човештво сиђе,
Са правога к савршенству пута,
И духу му сумња ломи крила,
Тер неможе у небеса свѣтла,
Но по праху чувствености пузи :
Онда — онда, на човештва души,
Грѣх кад лежи, као камен синьй,
Тер се гази светиња и правда ;
Од времена онда до времена,
Бог с небеса по Анђела шилѣ,
Те с' ваплоти у народу младу,
И люди га као Генія знаду :

* * *

„Чудо! дѣте оно расти,
Ал не куша свѣта сласти,
Као за другій да зна больй,
Ніс свѣт му тай повољи,
Час му ведро — радост значи
Час му с' чело наоблачи,
Као да г' тайна мисао мори.“

Тако свѣт о нѣму збори.
Ал се оно сећа шта е
Нѣга снело у те крае,
У духу му сѣвне сада,

Као муња изненада,
И он чує глас с небеса,
Да починѣ веѣ чудеса,
И гром землѣ Бог му пружи,
Све противно њим да руши.
И гром віє с' у Генія руци,
На тресак се из сна дижу пуци,
Гледе : све се тресу землѣ части,
Геній ступа сваким зроком расти :
Мишлю дубок, као пучина мора,
Стас му слика високиєх гора' :

* * *

И у свѣту ніє мира,
Геній ногом све попира,
Ол све моћном руком скруши,
Пред њим све се валя, руши,
И падаю миліони,
Док му с' земля непоклони,
Небо му є дало власти,
Он презрено да г' одмасти,
Престарило да обори :
Тако налог њѣгов збори.
Смртный б' рек'о од силна потреса,
Свѣт є цѣо само єдна смѣса,

* * *

Ал' є Геній на високо,
У нѣга є бистро око,
Он у смѣси види реда
Како иде све напреда.
Старо левом он обара,
А десницом оно ствара,
Што сагледа тамо горе,
Гди с' Анђела гласи оре.
И он рекне живо Слово,
Ким се почне доба ново;
Слово му є свето дѣло,
Ким отвара с' чисто врело,
Поздни из ког іош вѣкови,
Црпе живот увѣк новий.

* * *

И кад Геній на развала,
Старог свѣта дигне нов,
Свѣт пун духа и запала —
Тад он чує Бога зов,
И са землѣ када іоште мине,
Зрак слободе свуд од нѣга сине,
И ко звѣзда на небо се вине,
Кажућ' тамо духу плов.

Збор вила.

Ты у люде уморене
Што огня ти бацаш плам,
Да им дух се напред крене,
Савршенству дижућ' храм:
Слава теби Геній свѣта,
И нама су санна лѣта —
Сиђи, приђи Геній нам.

Слава.

Он є дош'о — у наручю моме,
Погледайте овога младенца:
Ніє дѣте од рода земнога,
Што се рађа, да срцу угађа,
Већ є оно над Анђелма свима,
Што Бог земљи ваплоћене шилѣ,
У злу часу, да-й од бѣде спасу.
Слога ваша любов ли сестринска,
Крилом наде до неба с' узнела,
Силом вѣре нѣга озрачила,
Тим у небу Дух ме осѣнио —
И Слав Геній на земљи се роди.
Већ видите л' моє кѣри драге
Ону гору Славска преображя:
Слав-Пѣсници надом окрилѣни,
Међу земљом и небом летећи,

Преко гора и бездани мора,
Што човечство од Слав-рая дѣле,
Ту у часу усхиѣненя слећу,
И кад гледну преко оне рѣке,
Там у райска будућности поля,
Пѣсан милу Богу запѣваю,
Од милине сузе им се круне,
Сузе росе гору преобража,
Тиме ниче лековито билѣ:
Бер'те билѣ, моѣ кѣри миле —
Леч'те сине, да им с' крѣпе силе.

* * *

Ако кога завист суши,
Злоба л' покой не да души,
Те неслоге сеѣ семе,
Да раздвои сродно племе:
Тому билѣ нека любав спрема:
Злоба, завист будућности нема.

* * *

Ако л' когод врагу просбе,
У грознице шилѣ буни,
Да га само благом оспе, —
Свой ли само трбу пуни:
Тога билѣ нек' за жертве спрема:
Ёр себичност будућности нема.

Само они, кои у срцама
Чисту любов и побожност хране,
Духом к' славным носе се дѣлама,
Да им сунце од слободе гране,
Што нештеде ни блага ни крви —
Да е народ у свѣту им првый:
То с' Юнаци од будућих лѣта,
Коим Геній у средину слета,
Да ѿ води к' ославлѣню свѣта.

* * *

И Слав-сини кад побожни,
Као и ви буду сложни,
Са Славом ће онда Геній,
К' њима доћи освећеный:
Под заставу у Генія руци,
Сви се купе од истока пуци.
И преславни кад му дѣли,
Испуни се свѣт васцѣлый,
Затрубит' ће онда трубе,
Да с' народи свѣта скупе,
И на челу ком несія
Правда людска и Божія,
Међ' развала свѣта стара,
Пропаст вѣчна том с' отвара.
А праведне он кроз вѣке,

Узаймности преко рѣке,
Води там у райска поля,
Гди будућност цвати боля,
Гди на сунцу од Любави,
Што се новом свѣту яви —
Расти дрво од Слободе:
Теби, теби, людскій роде!
Да у ладу широких му грана,
Кое с' вию над новієм свѣтом,
У народа побратимству светом,
Ты блаженства живиш обећана,
Бога л' славиш, а у храму Славе —
Ид'те кѣри, нек Вам сини с' справе.

Збор вила.

Айде сеє, да с' негуби,
Важный час,
Већ нека нам сложно труби,
— К нашим глас:
Ой синови Истока,
И сѣвера круга,
И Запада Славскога,
И блажена Юга:
Братске руке у Любави,
На преславный пруж'те чин,

Већ е време да с' прослави,
Свеколикій Славе син.

(Виле одлазе.)

Слава.

Ноћ пролази — а Човечства Геній
Не долази, да младенца прими.

Ал евога — миллом Богу хвала!

(к долазећем Генію)

Ев' Генія будућности прими.

И Анђео хоће скоро доћи,

Да га свети за намѣре неба —

Мени л' ићи сад одавде треба. (Оде.)

Геній.

Боже! што с' ми књигу дао,

Светы твои од намѣра',

И на свѣт ме тай послао,

Да кад овде с' презре вѣра —

Я народа' Ген'е примам,

Пишем њина вѣчна дѣла,

Мѣсто л' тебе позор имам,

Да с' на добро свѣта цѣла :

Ев' и опет Слово твоє,

Са Славом нам дође, коє.

Навршує званѣ моє,

Ев' у кнѣиги о том штоє :

(чита ; Анѣео и Пѣсник из далѣ се укажу)

„Кад помркло сасвим сунце с' яви“

Ах ! тавно є сунце од любви —

„И лик звѣзда с' падом озго слети“

Ах ! пале су звѣзде добродѣти —

„Руку л' дигне свой на свога клету,“ —

Све є тако у данашнѣм свѣту —

„Са Славом ѣ опет Слово доћи,

„И зло хоѣе неправедни проћи,

„А праведни у царство ѣ ново,

„У блаженство — што ѣ дићи Слово.

„По нѣговом свѣту у слободи,

„Ходити ѣ спашени народи.“

Ха ! и скоро збыти ѣ се ово,

Веѣ є дошло стѣлеснѣно Слово,

Славе л' народ, ка'но поє Пѣвци,

Ма да-й Геній нѣгов у колевци. —

Анѣео

(ступив' напред с' Пѣсником).

Кога крстит' водом Духа, Геній,

Бог с' небеса заповѣди мени,

А и земля даму с' скоро нада —

С' тог Пѣсника я приведо' сада :
И док нѣга посветим у тайне,
И гусле му я осветим сяйне,
Да су вичне и духу му сличне :
Читай, Геній, у књижици свѣта,
Дѣла вѣчна од минулих лѣта.

Геній

(чита)

К н њ и г а б ы њ а .

И Бог рекне вѣчно Слово,
— Код нѣга є было ово —
Свѣт постане, и законе
Нужде нѣму Бог пропише,
Да с' по њима вѣчно движе,
А людскоме он да' роду
Духа свога тад слободу :
Ал погледай люде оне,
На далеком на истоку,
— Непознаю дух слободе,
Нагоном се руководе.
Дух окован у природи с' кріє,
А без духа и напредка ніє,
С' тог вѣкови за вѣковма лете,
А то Исток, човечанства дѣте,
Стои ка'но пирамида чете,

Из сталежа Исток се некреће —
Ал Бог тако с' човечанством неће.

* * *

I. Кнѣига Духа.

И Бог пошлѣ са высине
Тад Генія у Єлине,
И природе из окова,
Геній духа ослободи,
Ал се с' ньоме и он сроди —
Што є млада была ова.
И с' ньом вѣнчан у любви
Пред царством се Духа яви.
Са природе, свое драге слике,
Он є сним'о небесне прилике
Ствараюћи идеале краса,
Ньим предверѣ царства духовнога
Красіо є на прославлѣ Бога,
И Єлини, човечства младини,
Красный живот єсу у милини,
Живовали за млогієх часа.
И Геній с' веѣ прикучи,
До духовног царства двери —
Ал за ове сад у вѣри
Од Истине треба ключи.

А Геній ключе нема,
С' тог се напут ено спрема
Сила римских легіона,
Да од землѣ миліона
Ко за ключе духовне им каже —
Нит' се ови с' легіони траже,
Нит' зна за њи земля она.

* * *

II. Књига Духа.

Ноћ є была, и Анђела
Пастири су чули пѣла,
Кад се Слово сиђе с' неба,
И ключеве нам донесе,
Царство духа с' њим отвори.
И кад нѣму поћи треба,
Геній се други снесе,
И Спаситель нѣму збори:
„Ево теби од Истине ключи —
Док не дођем — ты народе учи.“
И запада Геній приста,
И по свѣту широм оди,
И куд дође, по народи,
Разпростире вѣру Христа,
Кроз предверѣ Духа сама,
Украшено са сви страна

Од Ёлина красотама,
Прође Геній од Германа.
И у царство дуђе Духа—
Пред њим полъ свуд широко,
А тишина свуда глуха,
Замысли се умный Геній,
Замысли се баш дубоко,
У мысли га свѣст осѣни,
И на нѣни лаки крили
Он одлети у небеса,
Премудрости гди чудеса
Са звѣздама Бог є милый
Написао своим прстом —
И у руци с' часным крстом,
Геній Творца мысли чати,
И наука кнъигу гради,
И своима на землю є шалѣ,
Да є уче, и разшире далѣ.

* * *

Света Троица — и три Кнъиге Духа,—
Две є моя написала рука:
А последнѣ іош су слова редка, —
И та звоне ка'но загонетка:
Геній Славе за ню носи ключе,
Сви народи да є свѣта уче.

Анђео.

(осветив' Пѣсника и гусле му)

Сад Пѣсниче, што'но Бог кад мигне,
Творства крили до небеса стигне,
И с' орлови погледи открива,
Шта на земљи ол' на небу бива,
И надземник, ал у земной слици
На далеко види за зрѣници. —
Шта залази, шта ли исток рађа:
Прими ове гусле освећене:
Уз нѣи пѣвай нека чую браћа,
Какве виђе у той ноћи мене;
И што Бог ти још одкрио буде,
То нек гусле роду твоме гуде.
Сад айдемо ка купѣли тамо —
Но ко с' оно, што долазе амо?

(двои ца долазе)

Гле! првѣи є Генѣи од Запада.
Другѣи дальном на истоку влада.

Генѣи Запада.

Ев' Анђеле од Истине ключи —
Јл' Спасеню Запада ме учи;
Носећ мысли по звѣздама брзе,
Кад до звѣзде у средини приђе,
Око коє с' васцѣлина врзе,

Я і ой хтеде разгађати быће, —
Свѣтлост нѣна засѣни ми очи; —
Гром са муньом само слова срочи:
„Божанство се из близа негледѣ.“
А са землѣ, к'о с' гледали прѣе,
Ню нам магла од очію кріе,
Моим сумня чело наоблачи,
Што невѣру у моѣ духа значи —
Избѣгоше из духовна царства,
Те падоше у адска коварства.

Источанин.

Гди у храму правда престол пенѣ,
Ту я молим за моих спасенѣ:
Од вѣкова поля моя пуста,
Кріе тама заблуђеня густа:
Из таме се само може чути
Звек окова, кадкад уздах людій,
Што небеса ка'но гром потреса,
И човечства нѣима бѣду явля:—
Па і ош нам се спасенѣ несправля.
Запад дође да нам боле лечи,
Па бѣдом нас і оште већом гиѣчи,
Єр живот му од жића є мога
Ка'но Запад далек од Истока.

— Анђео.

На западу и Истоку оба,
Ви гласайте : последнѣ в доба:
Грѣшни нек се на каянѣ справе,
Ко ли страда нек се добру нада.
Геній ће скоро доћи Славе.
Овде сада јоште у повитку,
Будућности у првом разсвиту —
Он ће млађан пѣвајући проћи,
Кроз предверѣ од краснога свѣта,
И с народом од млађане моћи,
Пуним вѣре, пуним Духа света,
За час хоће, што ты у вѣкови
Прелетити од Истине поля,
И крѣпка му узвест' ће ѿ воля,
Там на людска савршенства гору,
Гди в небо, земля на узору.
Саме звѣзде одатле ће сјине,
Што'но Теби засѣни зѣницу,
Геній Славе увидити тайне,
И Божанство од лица ка лицу.
И Геній народима туда,
Хоће свима поравнати пута,
И сред храма Славом уздигнута,
На олтару свете вѣре Христа,

Помирит' ће Исток са заодом,
Духа л' вѣчна вѣнчат' са природом —
Свеза яка быће любав чиста.
А из цркве науке ће знаме,
И у срца преселит' се храмe,
Из срдашца потећиће врѣла
У прамени од добріе дѣла:
Тим слобода у людском ће роду,
Быт' што сунце на небесном своду.

Геній Запада.

Геній Славе, дух ком саня
Будућности славный рад,
Запад ти се самном кланя —
И нѣму си среће над.

Источанин.

Од давнога Исток вѣка
Тебе Геній Славе чека.
С тог ти с' кланя и он сад. (Одлазе.)

Анѣо.

Сад младенца — Генія-мезимца,
При крштеню да ти руке приме.

Геній

И „Светослав“ нек му буде Име.
(Геній Славе по закону крсти се, затим)

Геній

(говори)

Я вѣруем єдног Бога,
У три лица што се яви,
Отца — ког од вѣка слави,
Саздай свѣта васцѣлога. —
Сына — што крв свету проли,
И спасенѣ свим измоли,
Тиме за рай даде ключе,
За истину кои с' муче.
И вѣруем да долази,
Са Славом и опет Слово,
У свой сили да порази,
Свето Име што нѣгово
Грѣшном ногом тамо гази —
И да дигне царство ново
Небескога овде рая
Коме неће бити края —
Духа света — кои слета
На Юнаке ол' гласнике

Од будућих правде лѣта,
И нѣи свое напрснике
Даровима светым крѣпи,
Дух им смѣлый да нестрепи,
Ма' да све му силе клете
Дѣлу на пут стати прете.
И вѣруем цркву свету,
Увѣк духа у покрету:
Пуну вѣре и чудеса,
И у кою са небеса
Огнѣн — силе стичу с' врѣла,
Да с' напове срца смѣла,
И изводе добра дѣла.
И крштенѣ знам за едно,
Водом живом, водом духа,
Очистити што е вредно,
Да му выше нема слуха
Са душе нам грѣх прастарый.
Да нас любав све озари;
У той чекам у любави,
Да ускрсну мртви трупи,
И оживи свак' у Слави,
И у вѣчный живот ступи:
Што будућий вѣк нам Славин,
Свем доноси свѣту — Амин!

1. Лик Анђела.

(озгоре.)

Слава Богу, трипут Слава,
У Слави е нѣгов трон,
И човечство да спасава
У Слову се явля он —
И с' Анђели кад пробуди —
Он народе свѣта суди.

Анђео.

Ил пѣванѣ Анђелскога Лика,
Сладкосанна како ли е зора
Сну у крило свалила пѣсника,
А и мени већ се ићи мора.
Сад Геніе, носи Слави дѣте,
Нек га она своим млекоом дои,
Док не сване Спасов данак кои,
Да намѣре сврши неба свете.

(Геній одлази с' младенцем.)

А ты Пѣвче! тамо с' у сну врати,
Гди'но синоѣ санак те увати,
Кад гора т' се с' Анђелом приказа —
А моя е к' небесима стаза (пѣвајући):

И чудеса чини Бог,
Кад да спасе вѣрног свог.
(прекрсти, с храмом и он исчезне.)

2. Лик Анђела

(озгоре).

Већ є близу земљо! час,
Да т' ослави Славе Спас —
Мрак са себе зато стреси,
И с' Анђели на небеси:
„Аллилуя“ трипут пој —
Слава теби Боже мой.

Пѣсник.

(кроз сан).

Рай — райски су — блажени ми часи,
Ај! како ми с' у груд'ма таласи —
Још — умилни — још ми појте гласи —
Чуй — престаше — (пробуди се)
ха! єсам ли' сніо?
Сан ли сав є свѣт виђеный быо?
Ал у санку што се нама дає,
То са саном увѣк и престає,
А код мене јоште гусле стое,
Дар од виле, што Анђео освети,
Да ми душа роду пѣсму поє,

У назору кад є запал слети, —
Ви сте м' залог гусле златосяйне,
Да я ходих ноѳос са дусима
И там выѳе све ньиове тайне,
Како л' Людство Ген'я Славе прима
Сан є Пѳвцу мост Божій само,
По ком преѳе, и враѳа се амо,
У свѳт овай из надземна свѳта,
Гди с' читаю будуѳности лѳта.
И гди синоѳ' успава ме вече
Ту ме и сад сладкій санак стече —
На Истоку пребѳлила зора,
И чую се издалека звона,
Чуй — како им одзив дає гора,
И прати ій до Божія трона.
Ха! к' ютреню она вѳрне зову,
Вознесененю да с поклоне Спаса,
Айд пѳсниче! нек им пѳсма т' гласа,
Спас по своме пророчномє слову,
Са Славом ѳе опет к земљи доѳи
Пѳвац виѳе у Спасовой ноѳи.
Да покушам найпре гусле нове,
Еда л' срочно духу мисли лове,
Хоѳе л' моѳи нѳга у полету,
Пратит' широм по Славянском свету.
(пѳва)

Даворія.

Я сам Славян, Србског рода,
Кои'но є Слав — Пѣвач,
По срцу ми любов 'ода,
Шлем ми краси цвѣт — слобода,
А юначства бедру мач.

* * *

Угруди ми горе ватра,
За Славянскій живот нов :
Од Урала па до Татра,
Од Ладогѣ изнад Скадра
Нек ми с' зато чує зов :

* * *

Ой Славяни браћо драга!
Куцнуо є и наш час,
Млађана є наша снага,
.....
Веже л' само любов нас.

* * *

Та доста смо око леба
Живовали земный рай,
Сад єданпут и нам треба,
До високог позрет' неба —
Там є наде — звѣзде сяй.

* * *

На ноге се — — — —

Слав за ньоме айде там,
Куд нас води — ка истоку,
Гди се гора нашем оку,
На ньой Славе каже храм.

* * *

Ту нас Геній чека Славе,
Ту є нѣгов моћный трон,
И гди с' само врази яве,
Да Слободу свѣта даве,
Тамо же нас водит' он;

* * *

Да с' увѣри свѣт — да она
Слав — будућност ніє сан:
Осамдесет миліона'
Гди с' успали груд сміона,
Ту од мрака быва дан!

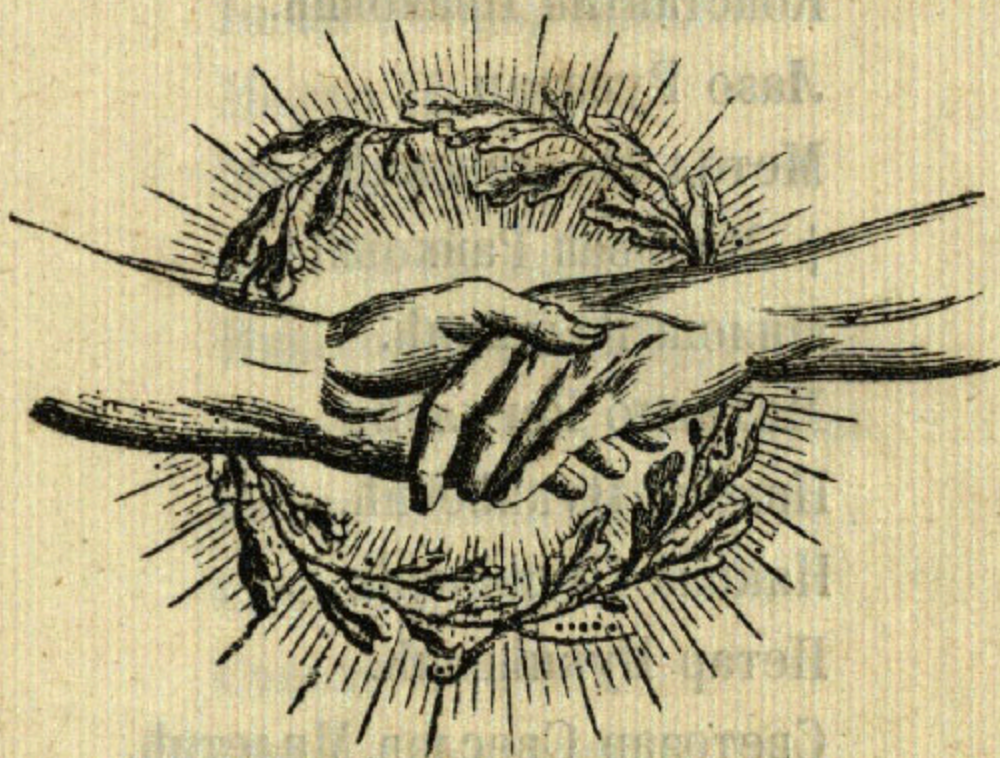
САДРЖАЈ.

	стр.
1. Славјанки (од Светозара Свеслава Милетића)	1
2. Поздрав браћи Славјанској (од Јована Илића)	5
3. Наше Пјесме (од Павла Поповића Шабчанина)	7
4. Ђднoј Славјанки (од Павла Поповића Ш.)	9
5. Стефан Душан Силный, Цар Србскій. (од Светозара С. Милетића).	10
6. Вѣра Србског Юнака (од Метода Младеновића)	19
7. Побожност и Народност (од Николе Ђ. Вукићевића)	24
8. Кнез Паво (од Јована Ђорђевића)	27
9. Вила на Видов дан 1389. (од Стојана Радонића)	40
10. Обсада Банџ од Турака (од Павла Поповића Ш.)	46
11. Спасенія (од Павла Поповића Ш.)	53

	стр.
12. Вилинскій Збор (од Светозара С. Милетића)	79
13. Србији (од Светозара С. Милетића)	85
14. Надписи (од Павла Поповића Ш.)	91
15. Божеству (од Павла Поповића Ш.)	93
16. Геній Славе (од Авер. М. Перића)	95
17. Апостол Павле (од Павла Поповића Ш.)	97
18. Путници (од Павла Поповића Ш.)	101
19. Бродари (од Светозара С. Милетића)	116
20. На Великй Петак (од Павла Поповића Ш.)	124
21. Вечер (од Павла Поповића Ш.)	127
22. Сан (од Павла Поповића Ш.)	128
23. Спасова ноћ (од Светозара С. Милетића)	135

ИМЕНА

И ЗДАВАТЕЛЯ' СЛАВЯНКЕ.

МЛАДЕЖ ПЕШТАНСКА.

Антоније Коньовић.

Богобой Атанацковић.

Божидар Рогулић.

Васо Авакумовић.

Васо Арнов.гѣвић.

Велимир Барбарић.

Вѣнко Фрушић.

Гавра Витковић.

Ђорђе Јаконић.

Ђорђе Стояковић.

Јован Ђорђевић.

Јован Живковић.

Јован Мудровчић.

Јован Станковић.

Константин Ивановић.

Лазо Руварац.

Метод Младеновић.

† Милован Райковић.

Милош Радойчић.

Михаило Рогулић.

Никола Вукићевић.

Никола Станковић.

Петар Вукићевић.

Светозар Свеслав Милетић.

Стеван Георгијевић.

Стеван Илић.

Стеван Рогулић.

Стоян Радонић.

МЛАДЕЖ ПОЖУНСКА.

Авер. Милослав Перић.

Божидар Бикар.

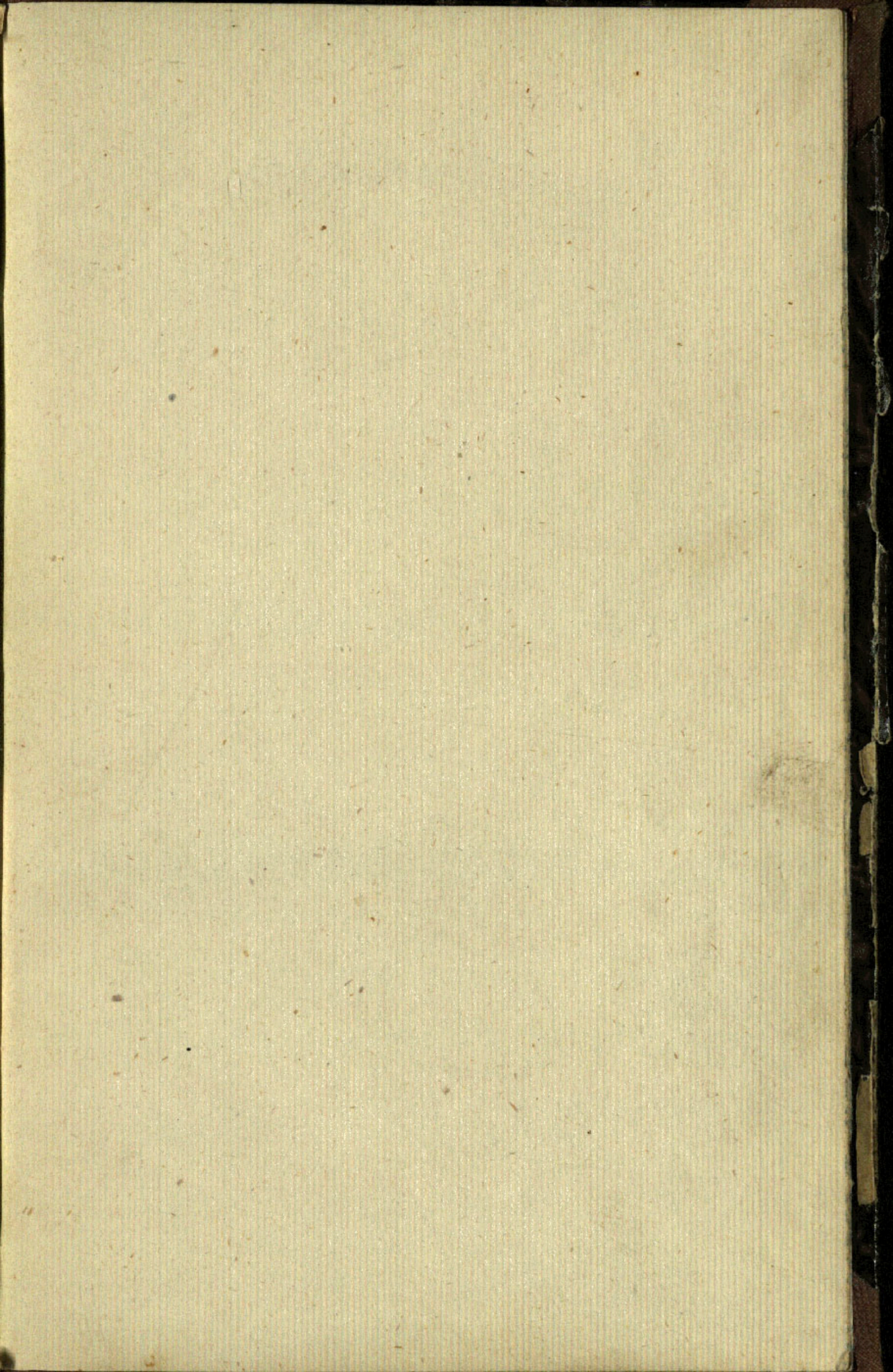
Божидар Мутибарић.

Димитрије Крестић.

Илія Вуйић.
Іаков Кировић.
Іаков Петровић.
Іован Пантелић.
Іован Теодоровић.
Марко Поповић.
Милан Кировић.
Милош Ратковић.
Никола Дракулић.
Павле Поповић Шабчанин.
Петар Ненадовић.
Сима Остоић.
Стеван Вочинчић.
Стеван Поповић.
Стеван Симоновић.
Стеван Симуновић.
Ђирило Радотић.

МЛАДЕЖ ПРЕШОВСКА.

Аркадије Веселиновић.
Лазо Бановић.
Мія Влашкалић.
Петар Младеновић.
Ђвта Крстоношић.

Почина Кованков

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

РПСР I 13. 1

1847.